

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ

ἐν Κων/πόλει Γρ. 30

ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις » 40

ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ Φρ. 10

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΓΡΑΦΕΙΑ :

ΚΟΥΡΣΟΥΜ ΧΑΝ, ΑΡΙΘ. 3.

Τὰ χειρόγραφα δὲν ἐπιστρέφονται.

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΠΟΛΙΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

Λ. ΛΥΜΠΟΥΣΑΚΗΣ

Ἐκαστον φύλλον Γρῶσιον 1

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Α. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Δ. Γλωσσολογικά.—Α. Σημηριώτη, Χωρίς νὰ ἰδῶ (ποίημα).—(Gustave Le Bon. Πῶς οὐήγουν οἱ πολιτικοί, σύγχρονοι φιλοσοφικαὶ σελίδες, μεταφ. Δ. Π. Φωτεινοῦ).—Χρ. Χρηστοβασίλη, Φθινοπωρινοὶ Ρεμβασομοί.—Ἀ. Στριτίμπεργ. Ὁ πατέρας (δρῆμα, συνέχεια, μεταφ. Γ. Καρατζᾶ).—Ἀ. Ἀκροθαλασσίνου. «Ἡ Νέα Ζωή» (ἐπιστολή).—Ας. Κωστή Παλαμά, Σατιρικά Γυμνάσματα (κωμική).—Ἡρ. Π. Τέχνη καὶ ἐπιστήμη.—Ἑλληνικὸν Θέατρον.—Γόγολ. Νῦξ τοῦ Μαῖου (μεταφ. Ν. Καστρινοῦ).—Ἐρευνητοῦ. Φιλολογικὴ Κίνησις.—Ἀλληλογραφία.

ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΚΑ

Ἡ ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ ΕΝ ΤΗ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Τότε μόνον δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ἀπολέσθη ὁ ψυχολογικὸς λόγος τῆς χρήσεως ἀρχαιότερου τύπου γλωσσικοῦ, ὅταν ἐντελῶς ἐξέλιπεν ὁ τύπος οὗτος καὶ δὲν ἀντεκατεστάθη ὑπὸ ἄλλου ἐκπληροῦντος ὅλους ἢ τοὺς πλείστους τῶν ὄρων, τοὺς ὁποίους ὁ τύπος ἐκεῖνος ἐξέφραζεν.

Οὕτω διότι ὁ τύπος «γέγραφα» ἢ «ἐγεγράφειν» καὶ ἐν γένει οἱ τοιοῦτοι μονολεκτικοὶ παρακείμενοι καὶ ὑπερσυντελικοὶ ἐκ τῆς νέας ἐξέλιπον, δὲν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ἐξέλιπε καὶ τὸ γλωσσικὸν συναίσθημα τὸ ἄλλοτε ὑπαγορευθὲν τὴν χρῆσιν παρακειμένου ἢ ὑπερσυντελικοῦ, ἢ οἱ ψυχολογικοὶ νόμοι οἱ διέποντες τὴν χρῆσιν αὐτῶν ἐξέλιπον ἢ ἐσκοτίσθησαν, ἀφοῦ οἱ νεώτεροι τύποι *ἔχω γράψει, εἶχον γράψει* κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἤττον ἀντικαθιστῶσι τοὺς παλαιότερους ἐκεῖνους τύπους. Τοῦτο συμβαίνει καὶ μὲ τὴν εὐκτικὴν τῶν ἀρχαίων.

Δὲν ἔπεται δηλαδὴ ἐκ τῆς ἐξαφανίσεως ὠρισμένου τύπου ὅτι συνεξηφανίσθη καὶ ὁ ψυχολογικὸς νόμος ἢ λόγος τῆς ὑπάρξεως τῆς ἐννοίας, ἥτις συνυπῆρχε τῷ τύπῳ, πολὺ δὲ περισσότερο ὅταν εἰς τοὺς ἀρχαιότερους τύπους ἐπῆλθον μόνον ἐπουσιώδεις τινὲς περὶ τὰς καταλήξεις ἀλλαγᾶι, αἵτινες δὲν συνεσκοτίσαν τὴν καταγωγὴν ἢ τὴν χρῆσιν τοῦ ἀρχαιότερου τύπου, ὅπως

συνέβη μὲ τὴν ἀρχαίαν ὑποτακτικὴν, τῆς ὁποίας ἀδί-
κως ὅλως ἐκηρύχθη ὁ θάνατος.

Ὅτι τὸ συναίσθημα τῆς *ὑποτακτικῆς* δὲν ἐξηλεί-
φθη ἐκ τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ ἀποδεικνύουν χιλιάδες πα-
ραδειγματῶν, ἐπὶ περιπτώσεων πλήρους ἐξαρτήσεως,
πρὸς παράστασιν τοῦ *ἐνδεχομένου*, τοῦ *πιθανοῦ* καὶ
τοῦ *προσδοκώμενου*, μαρτυροῦσαι ὅχι μόνον τὴν
ὑπαρξιν, ἀλλὰ καὶ τὴν *ὀρθὴν χρῆσιν* τῆς *ὑποτακτικῆς*.

Ἐὰν πράγματι δὲν ἠσθανόμεθα πλέον τὸν ψυχολο-
γικὸν νόμον, δι' ὃν μεταχειρίζονται οἱ ἀρχαῖοι τὴν
ὑποτακτικὴν καὶ ἂν δὲν εἶχομεν συναίσθησιν γλωσσι-
κὴν *ὠρισμένων* περιστάσεων, ὅπου μόνον τὴν *ὑπο-
τακτικὴν* δυνάμεθα οἱ νεώτεροι νὰ μεταχειρισθῶμεν,
τὸ ζήτημα βεβαίως θὰ ἐλύετο καὶ ἂν *ἀκόμη αἱ κατα-
λήξεις αὐτῆς διεστέλλοντο ἐπακριβῶς* ἀπὸ τὰς τῆς
ὀριστικῆς.

Ἄν ὅμως αἰσθανόμεθα ἰδιαίτερον ψυχολογικὸν νό-
μον κατὰ τὸν ὁποῖον μεταχειρίζομεθα καὶ ἀνεξαρτήτως
πρὸς τὴν ἀρχαίαν τύπος ρηματικὸς διαφόρους τῶν
τῆς ὀριστικῆς, ἂν πράγματι κατ' ἀνάγκην εἰς ὠρισμέ-
νας περιστάσεις μεταχειρίζομεθα, εἴτε δι' ἐσώτερον λό-
γον συντάξεως, προκύπτοντα ἐκ τῆς ἀνάγκης ἐκφρά-
σεως ὠρισμένης συνδέσεως ἐννοιῶν, εἴτε κατόπιν ειδι-
κῶν μορίων καὶ συνδέσμων τύπους διαφέροντας τῶν
τῆς ὀριστικῆς καὶ πλησιάζοντας πρὸς τοὺς τῆς ἀρχαίας
ὑποτακτικῆς, τότε ἡ ὑποτακτικὴ — τροποποιηθεῖσα εἰς
τὰς καταλήξεις — θὰ ὑφίσταται καὶ εἰς τὴν νέαν γλῶσ-
σαν. Προσεκτικὴ δὲ ὠρισμένων γλωσσικῶν φαινομένων
μελέτη ἀποδεικνύει τὴν χρῆσιν τοιούτων τύπων καὶ
ἰσχυρὸν τὸ γλωσσικὸν αἶσθημα χρήσεως ἐγκλίσεως
διαφόρου πρὸς τὴν ὀριστικὴν πρὸς ἐκφρασιν ἐννοιῶν
ἄλλοίων παρ' ὅ,τι ἡ τελευταία ἐγκλίσις ἐκφράζει. Οὕτω
εἶναι ἀδύνατον νὰ λανθασθῇ Ἑλλην τούλάχιστον καὶ
εἰς τὴν χρῆσιν καὶ εἰς τὴν σημασίαν φράσεων, ὅπως αἱ
ἐπόμεναι, καὶ νὰ εἶναι ἀνίκανος νὰ διακρίνη τὴν εἰς
αὐτὰς μεταξὺ *δύο ἐγκλίσεων* ὑπάρχουσας διαφορᾶν.

Λέγομεν μὲ ὑποτακτικὴν: *θέλω νὰ ἔλθῃ· θέλεις
νὰ φάγωμεν· ἀδύνατον νὰ κοιμηθῇ· πιθανὸν νὰ
βρέξῃ· πῶς νὰ φύγωμεν; τί νὰ πῶ;* κλπ. κλπ.

Και λέγομεν με όριστικήν: *θέλω να ήλθε θέλω να εφάγαμεν αδύνατον να εκοιμήθη πιδανόν να έβρεξε τί να είπα; πώς να εφάγαμεν;* κλπ. κλπ.

Και ένφ αυτόδηλος είναι ή χρήση δύο έσωτέρων ρηματικών τύπων *δύο εγκλίσεων* διαφόρων εις τὰ παραδείγματα ταύτα, έν ή χρήση και έξάρτησις εκ της αὐτῆς *όριστικῆς* ή και έννοιας έσωτέρας παράγει εις τόν ακούοντα διάφορον έννοιαν και αντίληψιν, περί την όποιαν αδύνατος ή άμφιβολία, εις άλλας περιστάσεις, ως τὰς έπομένας, αδύνατος είναι ή αντικατάστασις τῆς «ύποτακτικῆς» δια τῆς όριστικῆς, τουλάχιστον εις τοὺς γνωστοὺς αὐτῆς μέχρι τοῦδε τύπους, τοὺς κοινῶς δεκτοὺς, και εις τόν αντίστοιχον χρόνον.

Οὕτω λέγομεν: *πήγαινε να πλαγιάσῃς· ήρθα να σε ακούσω· να χαθῆς· τὸ κάμνει, αν θελήσῃ μη άρνηθῆς την ύποτακτικῆν! να έλθῃς, τὸ δίχως άλλο!* κλπ. κλπ.

Εἶναι τὰ όλίγα ταῦτα παραδείγματα έξ αναριθμῶν όμοίων ίκανά νομίζομεν να πείσουν τινά, ότι πλὴν τῆς όριστικῆς ύπάρχει και άλλη έγκλισις, *μη δυναμένη έννεκα λόγων ψυχολογικῶν και νόμων έσωτέρων γλωσσικῶν να αντικατασταθῆ δια τῆς όριστικῆς*, τῆς όποιᾶς έπομένως τὸ έδαφος και ή χρήση είναι έντελῶς καθωρισμένη, συμπίπτουσα κατά τὸ πλείστον με την χρήση τῆς ύποτακτικῆς τῆς αρχαίας και δυναμένη έπομένως να όνομασθῆ ύποτακτικῆ τῆς νέας.

Εἶναι δὲ τοσοῦτον μάλλον ή νεώτερα ύποτακτικῆ ή αὐτῆ πρὸς την τῆς αρχαίας, όσον και αἱ καταλήξεις της ύπέστησαν τόσας άλλιοιώσεις δια μέσον τῶν αἰώνων, *όσας και αἱ τῆς όριστικῆς* και ἴσως όλιγωτέρας.

Όπως δύναται κανεῖς να παρατηρήσῃ μετεχειρίσθημεν εις τὰ παραδείγματα εκείνα τόν χρόνον ακριβῶς εκείνον, όπου ή ύποτακτικῆ διαφέρει περισσότερον ἀπὸ την όριστικῆν και κατά την αὔξιν και τὰς καταλήξεις *εις όλα τὰ πρόσωπα* και εις την αρχαίαν και εις την νέαν, καθόσον ή τυχαία σύμπτωσις, ή δύνατο να εκληφθῆ ως φαινόμενον ή γλωσσικὸς νόμος, όπως άλλως τε και ὁ κ. Μ. Φιλίντας εις τόν προηγούμενον αριθμὸν τῶν «Χρονικῶν» ένόμισεν.

Πράγματι αἱ καταλήξεις εις την όριστικῆν και ύποτακτικῆν έχουν εις τόν άόριστον τῆς αρχαίας ως εξής: Ένεργ. φωνή όριστ. -α -ας -ε -αμεν -ατε -αν
» » ύποτακτ. -ω -ης -η -ομεν -ητε -οσι
Παθητ. φωνή όριστ. -ην -ης -η -ημεν -ητε -ησαν
» » ύποτακτ. -ῶ -ῆς -ῆ -ῶμεν -ῆτε -ῶσι

Τῆς δὲ νέας: Ένεργ. φωνή όριστ. -α -ες -ε -αμε(ν) -ατε -αν
» » ύποτακτ. -ω -ης -η -ουμε -ετε -ουν
Παθητ. φωνή όριστ. -ηκα -κες -κε -καμε -κατε -καν
» » ύποτ. -ῶ -ῆς -ῆ -οῦμε -ῆτε -οῦν

Οἱ δύο οὗτοι πίνακες φανερόνουν ότι αἱ μεταβολαὶ τῆς όριστικῆς δὲν είναι όλιγώτεροι ἀπὸ τὰς μεταβολὰς

τῆς ύποτακτικῆς, έξάπαντος όμως αἱ δύο έγκλίσεις είναι αδύνατον και εις τὰς καταλήξεις ακόμα να ταῦτισθοῦν.

Ἐν δὲ δὲν συνέβη τοῦτο εις τόν άόριστον, δὲν θὰ συνέβη και εις τόν ένεστῶτα, ή καλύτερα ἀφοῦ ύπάρχει ιδιαίτερα ύποτακτικῆ άόριστου, θὰ ύπάρχη και ιδιαίτερα τοιαύτη ένεστῶτος, διότι δὲν είναι δυνατὸν οἱ ψυχολογικοὶ νόμοι οἱ θανατώσαντες την ύποτακτικῆν, να έθανάτωσαν αὐτὴν μόνον εις τόν ένεστῶτα.

Και έξωτερικοὶ λόγοι λοιπὸν μαρτυροῦν την ύπαρξιν τῆς ύποτακτικῆς έν τῇ νέᾳ, όπως τοῦ άόριστου αἱ καταλήξεις άποδεικνύουν.

Τὰ δὲ φερόμενα παραδείγματα εκ τῆς γλώσσης τοῦ Εὐαγγελίου και τῆς Κοινῆς, τῶν όποιῶν τινά ανέφερον ὁ κ. Μ. Φιλίντας, κατά τὰ όποια έγινε χρήση τῆς όριστικῆς μετὰ τοῦ ἴνα, εἰν, όταν κ.τ.λ. μαρτυρεῖ σύγχυσιν περί την χρῆσιν ὅχι τῶν έγκλίσεων, αλλά τῶν συνδέσμων τούτων μάλλον, αντί τῶν εἰ, ὅτε κ.τ.λ. τῶν όποιῶν ή ὄλονέν προχωροῦσα σπάνις και έξαφάνισις επέφερε την έξ ανάγκης χρῆσιν τῶν άοριστολογικῶν συνδέσμων ὅτε ή μετὰ όριστικῆς έγκλίσεως, αρχαιότερα φάσις τῆς γλώσσης θὰ ἀπῆτει την χρῆσιν, όριστικῆς μετὰ τῶν συνδέσμων εἰ, ὅτε κλπ.

Ότι ὅμως ἐπῆλθε εις πολλὰ γλωσσικά φαινόμενα σύγχυσις τῆς χρήσεως τῆς όριστικῆς και τῆς ύποτακτικῆς είναι φαινόμενον ὅλως σχετικόν, δηλαδή θὰ ανακαλυφθῆ, τοιαύτη δῆθεν σύγχυσις, ὡσάκις ως μέτρον τῆς έν τῇ νέᾳ χρήσεως τῆς ύποτακτικῆς λάβομεν τοὺς συντακτικοὺς νόμους τῆς αρχαίας.

Ἐπειδὴ ὅμως βεβαίως ύπάρχει συντακτικῆ διαφορά μετὰ τῆς αρχαίας και τῆς νέας φάσεως τῆς Ἑλληνικῆς, έπόμενον είναι να ύπάρχη μεταπτώσις τῶν όριῶν τῆς μιᾶς ή τῆς άλλης τῶν δύο τούτων έγκλίσεων, (καθόσον και ή ύποτακτικῆ εις την νέαν εις πολλὰς περιπτώσεις ἀφῆρεσεν έδαφος εκ τῆς όριστικῆς, όπως αὐτῆ έν τῇ αρχαίᾳ ἐχρησίμευεν) άλλ' ή μεταπτώσις αὐτῆ καὶ παρ' ὄλην την εις τόν ένεστῶτα ταῦτισιν τῶν καταλήξεων, προελθοῦσαν εκ φθολογικῶν νόμων ένεργησάντων διαφόρους ἐπὶ τῶν καταλήξεων και τῆς όριστικῆς και τῆς ύποτακτικῆς εις τὸ ἴδιον δὲ καταλήξαντων ἀποτελέσμα, δὲν μαρτυρεῖ καθόλου θάνατον τῆς έγκλίσεως αὐτῆς, ἀπεναντίας δὲ *ζωῆν* ἂν ή κινήσις και ή πολλαχοῦ επέκτασις γενομένη ὑπὲρ αὐτῆς και εις βάρος πρὸ πάντων μὲν τῆς αρχαίας εντικτικῆς, αλλά και τῆς όριστικῆς, είναι, ὅπως και πράγματι είναι, ζωῆ και ἀκμή.

Ἐνόσω λοιπὸν ύπάρχουν ὄρισμένα περιστάσεις, όπου μόνον ή ύποτακτικῆ επιβάλλεται, ὅπως φαίνεται εκ τῶν ἐκτεθέντων παραδειγμάτων, ένόσω ή χρήση τῆς ύποτακτικῆς φέρει διάφορον έννοιαν παρ' ὅτι ή χρήση τῶν αντίστοιχῶν χρόνων και τύπων τῆς όριστικῆς, ένόσω οὐδεὶς τῶν Ἑλλήνων είναι ίκανὸς να συγχύσῃ την χρῆσιν αὐτῆς πρὸς την τῆς όριστικῆς, έννεκα *λόγων ψυχολογικῶν* ένόσω αἱ καταλήξεις τουλάχιστον

στον τῶν άόριστων εις τὰ δύο έγκλίσεις τόσον καθαρῶς εις ὅλα τὰ πρόσωπα διαστέλλονται, ή σύνταξις τοῦ επικηδείου τῆς ύποτακτικῆς είναι τουλάχιστον πρόωρος.

Δ.

ΧΩΡΙΣ ΝΑ ΙΔΩ

Σὲ μιὰ προσωπιδοφόρο

Ἄνίσως φθάσῃ ὁ στίχος μου να κλείσῃ
μιὰ στάλ' ἀπ' τοῦ κορμιοῦ σου κάθε χάρη,
μιὰ τέτοια δόξα ὁ λόγος μου θὰ πάρῃ
ποῦ ή πλάση ἔνα τραγοῦδι θὰ φθονῆσῃ!

Γιατὶ ὅ,τι ζῆ πολῦτιμο στὴ χίσι
ἄστρο, πετράδι, ἀνθὸς, μαργαριτάρι,
ὅ,τι ἀπαλό, ἀγέρι, ἀφρός, βλαστάρι,
ἔχει σ' ἔσένα μαγεμέν' ἀνθήσῃ.

Και γύρω σου σκορπᾶς μιὰ λάμψη τόση
π' ἂν θέλῃς, ὃ τοῦ κόσμου αὐτοῦ στολίδι,
τώρα μ' ἄχτιδα και σ' ἔμένα δώσῃ

Στ' ὀλόχρυσο τῶν ἕμνων δαχτυλίδι
θὰ δώσω, να φορῆς με περιφάνεια
τὴ θάλασσα, τὴ γῆ και τὰ οὐρόνια.

Α. Σημηριώτης.

ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ

GUSTAVE LE BON

ΠΩΣ ΣΒΗΝΟΥΝ ΟΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΙ

(Συνέχεια και τέλος).

Ἀφήροντες ἤδη κατά μέρος τὰς αἰτίας δια να μελετήσωμεν τὰ ἀποτελέσματα, ὀφείλομεν να αναγνωρίσωμεν ὅτι ἐπαισθητῆ παρακμῆ ἀπειλεῖ σοβαρῶς τὴν ζωτικότητα τῶν πλείστων μεγάλων εὐρωπαϊκῶν ἐθνῶν και ἰδίως εκείνων τὰ όποια όνομάζονται λατινικά, και τὰ όποια πράγματι είναι τοιαῦτα, ἂν ὅχι έξ αίματος τουλάχιστον εκ παραδόσεων και ἀγωγῆς. Χάνουν καθ' ἑκάστην τὴν πρωτοβουλίαν των, τὴν ενεργητικότητά των, τὴν θέλησίν των και τὴν πρὸς τὴν δράσιν ἰδιοφυίαν των. Ἡ ἱκανοποίησις τῶν πάντοτε ἀξανομένων ὕλικῶν των ἀναγκῶν τείνει να ἀποβῆ τὸ μοναδικόν των ἰδανικόν.

Ἡ οἰκογένεια εὐρίσκειται εις διάλυσιν, τὰ κοινωνικά ἐλατήρια χαλαρώνονται. Ἡ δυσαρέσκεια και ή δυσθυμία εκτείνεται εις ὅλας τὰς τάξεις ἀπὸ τὰς πλουσιωτέ-

ρας πρὸς τὰς πτωχότερας. Ὁμοίως πρὸς πλοῖον ἀπολέσαν τὰ νερά του και περιπλανώμενον εις τὴν διάθεσιν τῶν ἀνέμων, ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος πλανᾶται εις τὴν διάθεσιν τῆς τύχης εις τὸ διάστημα, τὸ όποῖον κατοκκον ἄλλοτε οἱ θεοὶ και ἡρήμωσεν ή επιστήμη. Ἀπόλεσαν τὴν πίστιν και συγχρόνως τὴν ἐλπίδα. Καὶ ἐπειδὴ ἔγιναν εὐεπίφορα και εὐμετάβολα τὰ πλήθη, τὰ όποια οὐδεὶς φραγμὸς συγκρατεῖ πλέον, φαίνονται καταδικασμένα να κυμαίνονται ἀκατάπαντα ἀπὸ τὴν μαριωδεστέραν ἀναρχίαν εις τόν βαρύτερον δεσποτισμόν. Τὰ ξεγελοῦν δια τῶν λέξεων, άλλ' αἱ ἐφήμεροι θεοτήτες των μετ' ὀλίγον γίνονται τὰ θύματά των. Κατὰ τὸ φαινόμενον εὐχονται και ἐπιθυμοῦν μετὰ ζέσεως τὴν ἐλευθερίαν· πράγματι τὴν ἀποκροῦν πάντοτε και ζητοῦν ἀδιακόπως ὅπως τὸ Κράτος σφρηλατήσῃ νέας δι' αὐτὰ ἀλύσεις. Ὑπακούουν τυφλῶς εις τοὺς ταπεινότερους αἰρεσιάρχας, εις τοὺς μάλλον περιορισμένους δεσπότας. Οἱ ρήτορες, οἱ όποιοι πιστεύουν ὅτι ὀδηγοῦν τὰ πλήθη και συνηθέστερον τὰ ἀκολουθοῦν, συγγέον τὴν ἀνυπομονησίαν και τὴν νεκρικότητα, ή όποία τὰ κάμνει νάλλάζουν ἀδιάκοπα δεσπότας, με τὸ ἀληθινὸν πνεῦμα τῆς ἀνεξαρτησίας, τὸ ἐμποδίζον να ὑπομένουν και να δεσποτῆν. Τὸ Κράτος, όποιονδήποτε και ἂν είναι τὸ όνομαστικόν πολίτευμα, είναι ή θεότης πρὸς τὴν όποιαν στρέφονται ὅλα τὰ κόμματα. Ἀπὸ αὐτὸ ἀναμένουν διακανόνισιν και προστασίαν καθημερινῶς καλύτεραν, περικαλύπτουσαν τὰς παραμικρότερας πράξεις τῆς ζωῆς με τύπους τοὺς μάλλον σχολαστικοὺς και τυραννικοὺς. Ἡ νεότης ἐπὶ μάλλον και μάλλον ἀποφεύγει τὰ σιάδια, όπου ἀπαιτεῖται κρίσις, πρωτοβουλία, ἐνέργεια, προσωπικαὶ προσπάθειαι και θέλησις. Αἱ ἐλάχισται εὐθύνηαι τὴν τρομάζουν.

Ὁ μετριώφρων ὀρίζων τῶν θέσεων τῶν ὑπὸ τοῦ Κράτους μισθοδοτομένων τοῖς εἶναι ἀρκετός. Οἱ ἔμποροι ἀγροῦν τὸν πρὸς τὰς ἀποικίας δρόμον, και αὐταὶ μόνον ἀπὸ ὑπαλλήλους τοῦ Κράτους κατοικοῦνται. Ἡ ενεργητικότης και ή δράσις ἀντεκαταστάθησαν εις τοὺς πολιτικοὺς ἀνδρας ὑπὸ προσωπικῶν ἐριδῶν εὐτελέστατα κενῶν και εις τὰ πλήθη ὑπὸ ἐνθουσιασμοῦ ή θυμῶν ἐφημέρων, εις τοὺς γραμματισμένους ὑπὸ ἐνός εἶδους αἰσθηματικότητος θρηνώδους, ἀνισχύρου και άόριστου και ὑπὸ ὀχρῶν φιλοσοφημάτων δια τὰς ἀθλιότηας τῆς ὑπάρξεως. Ἐγωῖσμός μη γνωρίζων ὄρια ἀναπτύσσεται πανταχοῦ. Τὸ άτομον καταλήγει εις τὸ να μη σκέπτεται παρὰ μόνον τὸν ἑαυτόν του. Αἱ συνειδήσεις συνθηκολογοῦν, ή γενικὴ ἠθικότης καταπίπτει και βαθμηδὸν σβῆνεται. Ὁ ἄνθρωπος χάνει κάθε ἰσχὴν ἐπὶ τοῦ ἑαυτοῦ του. Δὲν γνωρίζει πλέον να είναι κύριος ἑαυτοῦ· και ὅποιος δὲν είναι κύριος ἑαυτοῦ είναι καταδικασμένος μετ' ὀλίγον να ὑποταγῆ εις ἄλλους.

Τὸ να ἀλλάζουν ὅλα αὐτὰ εἶναι βαρὺ ἔργον, θὰ ἐχρειάζετο πρῶτον νάλλάξωμεν τὴν ἀθλιάν μας λατινικῆν ἐκπαίδευσιν. Ἀπογυμνώνει ἀπὸ πᾶσαν πρωτο-

βουλίαν και από πάσαν ενεργητικότητα εκείνους, εις τους οποίους ή κληρονομικότης αφήκεν ακόμη. Σβήγει κάθε λάμψιν διανοητικής ανεξαρτησίας, δίδουσα ως μόνον ιδεώδες εις την νεότητα τους μισαρούς διαγωνισμούς, οι οποίοι, απαιτούντες μόνον προσπαθείας μνημονικάς, έχουν ως τελικόν αποτέλεσμα να θέτουν επί κεφαλής όλων των στάδιων τα πνεύματα, τα οποία ή δουλική των ικανότης προς την μίμηση, καθιστά ακριβώς τα αντικατώτερα προς την ατομικήν ενεργειαν και τας προσωπικάς προσπαθείας. « Προσπαθῶ να χύσω σίδηρον εις την ψυχήν των παιδιών », ἔλεγεν ἄγγλος παιδαγωγός προς τὸν Γκιζῶ, ὅστις ἐπεσκέφθη τὰ σχολεῖα τῆς Μ. Βρετανίας. Ποῦ εἶναι εἰς τὰ λατινικὰ φύλα οἱ παιδαγωγοὶ καὶ τὰ προγράμματα, ποῦ θὰ πραγματοποιήσουν τοιοῦτον ὄνειρον; Τὸ στρατιωτικὸν σύστημα ἴσως τὸ πραγματοποιήσῃ. Εἶναι ἐν πάσῃ περιπτώσει ὁ μόνος παιδαγωγός, ὁ ἰκανὸς νὰ ἐνεργήσῃ. Διὰ τοὺς παρακμάζοντας λαούς, εἷς ἐκ τῶν κυριωτέρων ὄρων τῆς ἀνορθώσεως εἶναι ἡ διοργάνωσις γενικῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας αὐστηροτάτης καὶ ἡ διαρκῆς ἀπειλὴ καταστρεπτικῶν πολέμων.

Εἰς τὴν γενικὴν ταύτην κατάπτωσιν τοῦ χαρακτῆρος, εἰς τὴν ἀδυναμίαν τῶν πολιτῶν νὰ κυβερνῶνται μόνοι των, εἰς τὴν ἐγωϊστικὴν των ἀδιαφορίαν ὀφείλεται πρὸ πάντων ἡ δυσκολία τὴν ὁποίαν δοκιμάζουν οἱ πλείστοι τῶν λατινικῶν λαῶν νὰ ζῶσιν ὑπὸ φιλελευθέρους νόμους, ἀπέχοντας ἐξίσου τοῦ δεσποτισμοῦ καὶ τῆς ἀναρχίας. Ὅτι τοιοῦτοι νόμοι ὀλίγον συμπαθεῖς εἶναι εἰς τὰ πλήθη, ἐννοεῖται εὐκόλα, διότι ὁ καισαρισμὸς τοῖς ὑπόσχεται, ἂν ὄχι τὴν ἐλευθερίαν, περὶ τῆς ὁποίας ὀλίγον ἐνδιαφέρονται, τοῦλάχιστον ὅμως μίαν μεγίστην ἰσότητα ἐν τῇ δουλείᾳ. Ὅ,τι ὅμως, τὸνναντίον εἰς τὰ πεπαιδευμένα στοιχεία οἱ δημοκρατικοὶ θεσμοὶ ἀπαντῶσι τὴν μεγαλύτεραν δυσκολίαν διὰ νὰ γίνουν δεκτοί, τοῦτο δὲν δύναται κανεὶς νὰ τὸ ἐννοήσῃ, ἐὰν δὲν λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὸ βάρος τῆς προγονικῆς ἐπιρροῆς. Μὲ τοιοῦτους θεσμούς πάσαι αἱ ἐξοχότητες, αἱ διανοητικαὶ πρὸ πάντων, δὲν ἔχουν τὰς μεγαλύτερας πιθανότητας ὅτι δύναται νὰ ἐκδηλωθῶσιν; Ἀνάμεθα μάλιστα νὰ εἰπώμεν ὅτι τὸ μόνον πραγματικὸν ἐλάττωμα τῶν θεσμῶν τούτων, διὰ τοὺς ἐπιζητούντας πάσῃ θυσίᾳ τὴν ἰσότητα εἶναι ὅτι ἐπιτρέπει τὴν μόρφωσιν ἰσχυρῶν διανοητικῶν ἀριστοκρατικῶν. Τὸ μᾶλλον καταπιεστικὸν πολίτευμα τόσον διὰ τὸν χαρακτῆρα, ὅσον καὶ διὰ τὸ πνεῦμα εἶναι τὸνναντίον ἡ ἀπολυταρχία, ὑπὸ τὰς διαφόρους αὐτῆς μορφάς. Δὲν ἔχει ὑπὲρ αὐτῆς παρὰ μόνον διὸ δύναται νὰ ἐπιφέρῃ εὐκόλως τὴν ἰσότητα εἰς τὴν ταπεινότητα, τὴν ἐξευτέλειον ἐν τῇ δουλείᾳ. Εἶναι λίαν πρόσφορος διὰ τὰς ὑποδεστέρας ἀνάγκας τῶν παρακμαζόντων λαῶν, καὶ ἰδού διατί, ἅμα δυνηθῶσιν, ἐπανέρχονται εἰς αὐτὴν πάντοτε. Αἱ πρῶται ἐπωμίδες κάποιου στρατηγοῦ τοὺς ἐπαναφέρει εἰς τὴν ἀπολυταρχίαν. Ὅταν λαὸς τις φθάσῃ εἰς τὸ σημεῖον

τοῦτο, ἤγγικεν ἡ ὥρα του, καὶ ὁ χρόνος τῆς ζωῆς του συνεπληρώθη.

Ἐφίσταται σήμερον κατάφωρον ἐξέλιξιν ἡ ἀπολυταρχία αὐτῆ τῶν ἀρχαίων χρόνων, τὴν ὁποίαν ἡ ἱστορία εἶδε πάντοτε νὰ ἐμφανίζεται εἰς τοὺς πολιτισμούς ἐν καιρῷ τῆς πρώτης αὐτῶν ἀνατολῆς καὶ εἰς τὴν τελευταίαν των παρακμῆν. Τὴν βλέπομεν νὰ ἀναγεννᾶται σήμερον ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ σοσιαλισμοῦ. Ἡ νέα αὐτῆ ἔκφρασις τῆς ἀπολυταρχίας τοῦ Κράτους θὰ εἶναι βεβαίως ἡ σκληροτέρα μορφή τοῦ καισαρισμοῦ, διότι μὴ οὐδα προσωπική, θὰ διαφεύγῃ ἀπὸ ὅλας τὰς ἀφορμὰς τοῦ φόβου, αἱ ὁποῖαι συγκρατοῦν καὶ τοὺς χειροτέρους τυράννους.

Ὁ σοσιαλισμὸς φαίνεται σήμερον ὁ σοβαρώτερος τῶν κινδύνων, οἱ ὁποῖοι ἀπειλοῦν τοὺς εὐρωπαϊκούς λαούς. Ἀναμφιβόλως θὰποτελειώσῃ παρακμῆν, τὴν ὁποίαν πολλὰ αἰτία προετοιμάζουν, καὶ ἡ ὁποία θὰ σημάγῃ ἴσως τὸ τέλος μερικῶν πολιτισμῶν τῆς Ἀσείας.

Διὰ νὰ ἐννοήσωμεν τοὺς κινδύνους καὶ τὴν δύναμιν του δὲν πρέπει νὰ ἴδωμεν τὰς διδασκαλίας, τὰς ὁποίας διαδίδει, ἀλλὰ μᾶλλον τὴν ἀφοσίωσιν, τὴν ὁποίαν ἐμπνέει. Ὁ σοσιαλισμὸς θὰποτελέσῃ μετ' ὀλίγον τὴν νέαν πίστιν τοῦ ἀπείρου τούτου πλήθους τῶν ἀποκλήρων, διὰ τοὺς ὁποίους οἱ οικονομικοὶ ὄροι τοῦ σημερινοῦ πολιτισμοῦ μοιραίως δημιουργοῦν συγχράκις σκληρὰν τὴν ζωὴν. Θὰ εἶναι ἡ νέα θρησκεία, ἡ ὁποία θὰ κατοικήσῃ τὸν κενωθέντα οὐρανόν. Ἡ θρησκεία αὐτῆ θὰἀντικαταστήσῃ δι' ὅλα τὰ ὄντα, τὰ μὴ δυνάμενα νὰ ὑποφέρουν τὴν δυστυχίαν ἄνευ καμίας ἀνταπίτης, τοὺς φτωχοὺς παραδείσους, τοὺς ὁποίους ἔκαμνον ἄλλοτε νὰ διαβλέπων τὰ παράθυρα τῶν ἐκκλησιῶν των. Ἡ μεγάλη αὐτῆ θρησκευτικὴ ὀντότης τῆς αἰῶνιαν βλέπει καθημερωῶς νὰ ἀξάνῃ τὸ πλῆθος τῶν πιστῶν της. Θὰ ἀποκτήσῃ μετ' ὀλίγον τοὺς μάρτυράς της καὶ τότε θὰ ἀποβῇ ἐν ἐκ τῶν θρησκευτικῶν ἐκείνων «πιστεύω» τὰ ὁποῖα ἐξεγείρουν τοὺς λαούς, καὶ τῶν ὁποίων ἡ ἰσχὺς ἐπὶ τῶν ψυχῶν εἶναι ἀπόλυτος, ὅτι τὰ δόγματα τοῦ σοσιαλισμοῦ ὀδηγοῦν εἰς πολίτευμα αἰσχροῦ δουλείας, ἡ ὁποία θὰ καταστρέψῃ κάθε πρωτοβουλίαν καὶ κάθε ἀνεξαρτησίαν εἰς τὰς ψυχὰς τὰς καμτιομένας ὑπὸ τὸ κράτος του. Εἶναι προφανὲς ἀναμφιβόλως, ἀλλὰ μόνον διὰ τοὺς ψυχολόγους τοὺς γνωρίζοντας τοὺς ὄρους τῆς ὑπάρξεως τῶν ἀνθρώπων. Τοιαῦτα προβλέψεις εἶναι ἀπρόσιτοι εἰς τὰ πλήθη. Χρειάζονται ἄλλα ἐπιχειρήματα διὰ νὰ πεισθῶσιν καὶ τὰ ἐπιχειρήματα ταῦτα οὐδέποτε ἠντλήθησαν ἀπὸ τὸ βασίλειον τῆς λογικῆς.

Τὰ νέα δόγματα, τὰ ὁποῖα βλέπομεν νὰ κινῶνται εἶναι βεβαίως ἐναντία καὶ εἰς τὸν στοιχειωδέστερον κοινὸν νοῦν. Ἀλλὰ τὰ θρησκευτικὰ δόγματα, τὰ ὁποῖα μᾶς ὠδήγησαν ἐπὶ τούτους αἰῶνας δὲν ἦσαν καὶ αὐτὰ ἐναντία εἰς τὸν κοινὸν νοῦν καὶ τοῦτο τὰ ἠμπόδισεν ὅπως ἀναγκάσουν καὶ τὰ διανγέστερα πνεύματα νὰ χύψωσιν ὑπὸ τοὺς νόμους των; Εἰς τὴν πίστιν ὁ ἀνθρώ-

ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΟΙ ΡΕΜΒΑΣΜΟΙ

πος δὲν ἀκούει παρὰ τὴν ἀσυνείδητον φωνὴν τῶν αἰσθημάτων του. Ταῦτα ἀποτελοῦν σκοτεινὸν κράτος, ὅπου ὁ ὀρθὸς λόγος πάντοτε ἀπεκλείσθη.

Ἐπομένως καὶ μόνον διὰ τοῦ γεγονότος τῆς διανοητικῆς ἰδωσκρασίας, τὴν ὁποίαν τὸ παρελθὸν ἐδημοῦργησε δι' αὐτούς, πολλοὶ λαοὶ τῆς Εὐρώπης μέλλουν νὰ ὑποχρεωθῶσιν ὅπως ὑποστῶσι τὴν φοβερὴν τοῦ σοσιαλισμοῦ φάσιν. Θὰ σημειώσῃ ἕνα ἀπὸ τοὺς τελευταίους σταθμούς τῆς παρακμῆς. Ἐπαναφέρων διαφορῶν πολιτισμούς ὡς μορφὰς ἐξέλιξεως εὐτελῶς ὑποδεστέρας θὰ καταστήσῃ εὐχερεῖς τὰς καταστρεπτικὰς ἐπιδρομὰς, αἱ ὁποῖαι μᾶς ἀπειλοῦν.

Ἐκτὸς τῆς Ρωσίας, τῆς ὁποίας οἱ πληθυσμοὶ εἶναι ἀπὸ ψυχολογικῆς ἀπόψεως πολὺ περισσότερον ἄσιατικοὶ παρὰ εὐρωπαϊκοί, μόνον σχεδὸν ἐν Εὐρώπῃ ἡ Ἀγγλία, τῆς ὁποίας ἡ φυλὴ κατέχει ἀρκετὰ μεγάλην ενεργητικότητα, πεποιθήσεις ἀρκετὰ σταθερὰς καὶ χαρακτηριστὰ ἀνεξάρτητον, δύναται νὰ ἀποφύγῃ τὴν νέαν θρησκείαν, τὴν ὁποίαν βλέπομεν νὰ ἐκκολάπτεται. Ἡ σύγχρονος Γερμανία καὶ αὐτὴ ἀκόμη θὰ γίνῃ θῦμὰ της, ἐὰν κρίνομεν ἀπὸ τὰς διαφόρους αἰρέσεις της, αἱ ὁποῖαι βροῦν αὐτοῦ. Ὁ σοσιαλισμὸς, ὁ ὁποῖος θὰ τὴν καταστρέψῃ θὰ περιβληθῇ ἀναμφιβόλως ἀξιώματα ἐπιστημονικὰ αὐστηρά, καλὰ τὸ πολὺ δι' ἰδανικὴν κοινωσίαν, τὴν ὁποίαν ἡ ἀνθρωπότης δὲν θὰ παραγάγῃ ποτέ, ἀλλὰ τὸ τελευταῖον τοῦτο τέκνον τοῦ ὀρθοῦ λόγου θὰ εἶναι τὸ μᾶλλον περιοριστικὸν καὶ τὸ μᾶλλον ἐπίφοβον ἀπὸ ὅλους τοὺς προεσβυτέρους του τὴν ἡλικίαν.

Ὁ σοσιαλισμὸς ἄλλως τε θὰ εἶναι πολίτευμα ὑπὲρ τὸ δέον καταπιεστικὸν παρ' ὅσον νὰ δυνηθῇ νὰ διαρκέσῃ. Θὰ κάμῃ νὰ ποθήσῃ κανεὶς τὴν ἐποχὴν τοῦ Τιβερίου καὶ τοῦ Καλλιγούλα καὶ θὰ ἐπαναφέρῃ αὐτήν.

Διρωτώμεθα κάποτε πῶς οἱ Ρωμαῖοι τῆς ἐποχῆς τῶν αυτοκρατόρων ὑπέφερον τόσον εὐκόλως τὰς μακρῶδες ἀγριότητας τοιούτων δεσποτῶν. Τοῦτο συνέβη διότι καὶ αὐτὴ διήλθε μέσα ἀπὸ κοινωικὰς πάλας, ἐμφυλίου πολέμου, προγραφὰς καὶ ἀπώλεσε τὸν χαρακτῆρά της. Κατήνησαν νὰ θεωρῶσι τοὺς τυράννους τούτους ὡς τὰ τελευταῖα ὄργανα τῆς σωτηρίας των. Τοὺς ἐπέτρεψαν τὰ πάντα διότι δὲν ἐγγώριζον πῶς νὰ τοὺς ἀντικαταστήσουν. Καὶ πράγματι δὲν τῶν ἀντικατέστησαν. Μετ' αὐτοὺς ἐπῆλθεν ἡ τελικὴ καταστροφή ὑπὸ τὸν πόδα τῶν βαρβάρων. Τὸ τέλος ἐνὸς κόσμου. Ἡ ἱστορία στρέφεται πάντοτε ἐντὸς τοῦ ἰδίου κύκλου.

Δ. Π. Φωτεινός.

Ἡ φύσις καὶ μόνον ἡ φύσις εἶναι ὁ μόνος Θεὸς καὶ δημιουργός. Τὰ πνεύματα ἀνήκουσι εἰς τὰ γράδια τῶν παρελθουσῶν γενεῶν.

Ὁ ἀπέραντος κάμπος τ' οὐρανοῦ θολώνει, ἀγριεῖ καὶ ντύνεται λογῆς λογῶν σύννεφα ποῦ κλειοῦν μέσα τους τὰ δυὸ μεγαλύτερα καὶ φοβερώτερα στοιχεῖα τοῦ κόσμου: νερὸ καὶ φωτιά, χωρὶς τὰ ὁποῖα ἡ πλάσῃ ὅλη θὰ εἶταν στείρα, χωρὶς τὰ ὁποῖα, σωστότερα, ἡ Πλάσῃ ἐν θά ὑπῆρχε. Πνοὲς νότιες ἄροσερὲς χαϊδεύουν τὸ πρόσωπό μας. Ὁ ἥλιος, διαβαίνοντας ψηλὰ στὸν οὐρανὸ πότε δειγχει τὸ κατάχρυσον καὶ φωτόχριστον κι' ἀγχιεὺστίλιστον πρόσωπό του, πότε κρύβεται βαθυὰ μέσα σὲ συννεφίνα χρυσοχρῶμα σκεπάσματα. Ὁ βοριάς, ὁ ἀγαπημένος ἄνεμος τοῦ καλακαιριοῦ, εἶναι κρύος καὶ τσουχτερός, καὶ βογγαίει ἄγρια μέσα στὲς λαγκαδιὰς καὶ στοὺς καλάμῶνας, καὶ σειεῖ τὰ δέντρα μὲ δύναμιν. Ὁ νοτιάς ζυπνάει τὰ κύματα τῆς θάλασσας καὶ χτυποῦν τὲς ἀκρογιαλιές, ποῦ ἀργότερα τὸν χειμῶνα, θὰ θερέψουν, θὰ γείνουν ράγες, βουνά, λαίμαργα κι' ἀχόρταγα θεριά, καὶ θὰ γυρεύουν νὰ σθῆσουν τὴν πεῖνά τους μὲ τοὺς βράχους τῶν ἀκρογιαλιῶν, ποῦ ροκανίζουν νυχτομέρα, μὲ τὰ συντρίμια τῶν καρabiῶν, μὲ τὲς σάρκες καὶ τὰ κόκκοια τῶν ναυτῶν καὶ τῶν ταξιδιωτῶν καὶ τὲς ναυαγισμένες καὶ νεροποντιασμένες ἐλπίδες τους, ποῦ κλειοῦσαν μέσα τους ἀλογάριαστες, ἀναζύγιαστες, ἀνεχτίμητες κι' ἀπέραντες ἀγάπες. . . Τὸ ἡλιοβασιλεμα ἔχασε τὴν ζαστερομαλαμματένια φορεσιά του, καὶ στολίστηκε μὲ χίλιων λογῶν χρωματισμένα σύννεφα, κίτρινα, κατακίτρινα, κίτρινωπά, μαλαμματένια, κόκκινα, κατακόκκινα, κοκκινωπά, καφετιά, πασκαλιά, ἄσπρα, ὅλα σὰν χαρὰ Θεοῦ, θαμπερά, σκοτεινά καὶ μαῦρα — μαῦρα, σὰν κακὴ ὀργὴ Θεοῦ, σὰν ἀχτίνα, βγαλμένη μέσα ἀπὸ τὰ ἔγκατα τοῦ Ἄδη. . .

Τὰ χελιδόνια ξεκίνησαν καὶ ταξιδεύουν κοπαδιστὰ σ' ἄλλα κλίματα, σ' ἄλλες χώρες, σ' ἄλλους κόσμους, καὶ πᾶν μακρὰ—μακρὰ καὶ βαθυὰ—βαθυὰ, μέσα στὴν φοβερὴν Ἀραπιά, ποῦ δὲν τὴν δροῦίζει ποτέ ἡ πνοὴ τοῦ βοριά, ποῦ δὲν βρέχει ποτέ, ἐκεῖ ποῦ ψήνουν τὸ ψωμί στὸν ἥλιο. Μὲ τὰ χελιδόνια ἔφυγαν καὶ τὰ τριγόνια, κρυφά-κρυφά, καὶ δὲν ἀκούονται πλεῖο τὰ γλυκὰ καὶ μεγαγγορικά τους «τουρτουρ-ρρρ» μέσα στὲς σταροκαλαμιές. . . Ἐφυγαν κι' οἱ ἀνθρωπάλοι κοῦκκοι κι' οἱ πελαργοὶ κι' ὅλα τὰ διπάρτιδα πετεινά, ποῦ στόλιζαν τὸν τόπο μας εἴτε μὲ τὸ λάλημά τους, εἴτε μὲ τὸ φρέφωμά τους. Τὰ κοσσύδια ἔχασαν πλεῖο τὴν τρελλόχαρη φωνή τους, π' ἀντιλάλας στὲς ρεματιές καὶ σμίγονταν μὲ τὰ κυπροκούδουνα τῶν κοπαδιῶν. Ἡ ἐφτάφωνη κίσσα πετάει ἀπὸ κλαδί σὲ κλαδί καὶ ἀπὸ δέντρο σὲ δέντρο, λαλώντας σὲ ἀγλωσση φωνή, μ' ἐκείνη, ποῦ τῆς ἔμεινε, ὅταν ὁ ἄντρας της τῆς ἔκοψεν ὅλες τὲς τὲς γλωσσες, πρὶν ντυθῆ τὰ φτερά καὶ γείνη πετούμενο. Οἱ γέζανοι λαλοῦν μέσα στὲς χωραφιές σὰ νὰ μυρολογοῦν, προμηνύματα τοῦ φοβεροῦ χειμῶνα, ποῦ ἀκολουθεῖ. Τὰ λιανοπούλια τσιουρίζουν ἀπάνω στὲς ἀγκαθιές, ἀπὸ τὸν φόβον τοῦ ἀγριοκαιριῦ ποῦ ξεπροβάλλει. Τ' ἀγρίμια συμμαζεύονται ἐνωρὶς στὲς μόνιές τους. Ἡ ρεματιά, ποῦ κατέβαινε πρὶν ἀργυροξάστερη καὶ γαργαράλαμπρη μὲ τὸ γλυκὸ καὶ ἀπαλὸ μουρμουρητὸ της θόλωσε καὶ βουίζει ἄγρια μέσα στὸν σῦθεντρο κόρσο τοῦ λόγγου. Τὰ κοπάδια ξεκίνησαν ἀπὸ τὰ ξεκαλοκαιριά τῶν βουνῶν καὶ ροβαλοῦν, ροβαλοῦν γιὰ τοὺς κάμπους καὶ γιὰ τὲς ἀκρογιαλιές.

Ὁ ζευγίτης ἐπίασε τὴν χερσολάβα τοῦ ἀλετριῦ του καὶ ὀργάνει τὸ ἀγαπημένο του χωράφι.

Τι υγιήθηκαν τ' ἀμπέλια, κι' ἡ ἐλιά εἶναι ἡ μόνη ξυλοκαρπιά, ποῦ μένει ἀκόμα στὸ κλαδί της.

Οἱ περίπατοι τῶν ἐρωτευμένων ζευγαριῶν, μέσα στὰ σύδεντρα τῆς ἐξοχῆς ἔπαψαν. Οἱ πλούσιοι γύρισαν ἀπὸ τὲς ἐξοχῆς τοὺς στὴν πόλη, κι' ὅλοι πλούσιοι καὶ φτωχοί, ντύθηκαν βαρύτερα φορέματα.

Πυκνὴ ὀμίγη ξαπλώνεται τὸ πρωὶ στὲς κοιλάδες καὶ στὸν Βόσπορο, σὰν ἀπέραντα σάβανα. Ἡ φωτιὰ γλύκανε καὶ συμμαζεύει γύρω τῆς τὴν οἰκογένεια τοῦ χωρικοῦ, σὰν πῶς μαζεύει γύρω τῆς ἡ κλῶσσα τὰ μικρά της. Ἀνθισάν μέσα στὲς παλιουριῆς καὶ στοὺς θάμνους οἱ κυκλαμιῆς κι' οἱ πασκαλιῆς καὶ ξεπετάχτηκαν τὰ γαλατόλευκα μανιτάρια. Τὰ φρύδια τοῦ Ὀλύμπου, τοῦ Πίνδου, τῆς Ροδόπης τοῦ Αἴμου ξανάσπρισαν ἀπὸ τὰ καινούργια χιόνια. Τὰ πρωτοβόργια ἀρχίσανε κ' ἡ σκόνη τοῦ καλοκαιριοῦ ἔγεινε λάσπη.

Ὁ φθισικὸς κυττάζει ἀόρατα τὸν ἥλιο, ποῦ θὰ χάσῃ σὲ λίγες μέρες, κι' ἀναθυμιάται ἕνα ἕνα ὅλα τὰ αἰσθημάτα του κι' ὅλες τὲς ἀγάπες του, ποῦ εἶχε θρέψῃ μὲ τὸ αἷμα τῆς καρδιάς του.

Μαράθιζαν ὅλα τ' ἄνθια καὶ ξεφυλλίζονται καὶ χάνουν τὴν ἀρρητὴ τους ὁμορφιά. Τα φύλλα τῶν δέντρων ἀρχίζουν νὰ πέφτουν ἕνα ἕνα ὀχροκίτρινα καὶ μαραμμένα, ἀφίνοντας πίσω τοὺς ἕναν θεῖο καὶ μυστικὸν ἀναστεναγμό, ποῦ μόνον τὸ αὐτὶ τοῦ ποιητῆ μπορεῖ ν' ἀκούσῃ.

Πέφτουν τὰ φύλλα ὀχροκίτρινα ἀπὸ τὰ κλωνάρια τῶν δέντρων σὰν θανατικὴ βροχῆ. Εἶναι αὐτὰ τὰ ἴδια φύλλα, ποῦ ἦσαν πρὶν γεμάτα ὄμορφα καὶ πράσινα ὀμορφιά. Πέφτουν καὶ παρασέρνονται καὶ σκορπιούνται ἐδῶ κι' ἐκεῖ ἀπὸ τὴν παραμικρὴ πνοὴ τοῦ ἀνέμου. Ἐπὶ ἀπαράλλαχτα πέφτουν μιά-μιά κι' οἱ μέρες μας—φύλλα κι' αὐτὲς τοῦ δέντρου τῆς Ζωῆς—καὶ χάνονται μέσα στὴν κοιλάδα τῶν αἰώνων, ἀγνωστες κι' ἀλογόριστες! Ἀνθρώποι, ζῶα καὶ φυτὰ μὲ τὸν ἴδιο νόμο,—τὸν νόμο τοῦ θανάτου πρέχουν ἐδῶ κάτω. Σὲ κάθε ἄνθρωπο, σὲ κάθε ζῶο, σὲ κάθε φυτὸ τελεῖται ἕνα φοβερὸ δρᾶμα, τὸ δρᾶμα, ποῦ λέγεται καταστροφή! . . . Μαραίνονται καὶ στεγνώνουν οἱ πόθοι τῆς καρδιάς μας καὶ ξεψυχοῦν καὶ χάνονται σὰν πῶς ξεψυχοῦν καὶ χάνονται τ' ἀρροστεφανωμένα κύματα στὴν ἀγκαλιὰ τῆς ἀμμόστρωτης ἀκροθαλασσιᾶς. Ὅλα τὰ αἰσθημάτα μας ἀπὸ τὸ πλεῖο μεγάλο ὡς τὸ πλεῖο μικρὸ, σὰν πῶς σθεῖται ἡ ἀναμμένη λαμπάδα μέσα στὴν ἀνεμοζάλη!

Ἄχ! Ὅλα τὰ πράγματα ἐδῶ κάτω, ἴσως καὶ παραπέρα ἀπὸ τὴν δική μας σφαῖρα, ἔχουν φθινόπωρο . . . ἔχουν θάνατο. Ὁ Φθινόπωρος εἶναι θάνατος, τὸ Καλοκαίρι ζωὴ, ἡ Ἀνοιξὴ γέννηση, κι' ὁ Χειμῶνας Τίποτε, ὅπου ἤρθαμε καὶ τίποτε, ὅπου ἴα πᾶμε. Ὅ,τι γεννήθηκε, ὅ,τι φύτρωσε, ὅ,τι φαιάνθηκε, ἔχει τὸ φθινόπωρό του, θὰ πεθάνῃ, θὰ μαραθῆ, θὰ καταστραφῆ! . . . Εἶναι ὁ νόμος τῆς δημιουργίας, τῆς ἀέννητης δημιουργίας. Πρέπει νὰ λείψουμε ἐμεῖς γιὰ νάρθουν ἄλλοι, ὅπως θὰ λείψουν κι' ἐκεῖνοι γιὰ νάρθουν ἄλλοι, ὡς ποῦ νὰ σθενοῦν οἱ αἰῶνες!

Χαιρόμαστε τὴν ἀνοιξή, σκεπτόμαστε τὸ καλοκαίρι, κλαίουμε μ' ὄλην τὴν Φύση τὸ Φθινόπωρο, καὶ τὸν χειμῶνα κοιμούμαστε στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ τάφου! . . .

Αὐτὸς εἶναι ὁ κόσμος!

Χ. Χρηστοβασιλῆς.

Α. ΣΡΝΤΜΠΕΡΓ

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ

ΔΡΑΜΑ ΕΙΣ ΤΡΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

Ἐφημέριος. Βέβαια ἔχεις δίκαιο. Ἄλλ' ἡ κόρη σου δὲν ἀπέδειξεν ὅτι ἔχει τὸ χάρισμα τῆς ζωγραφικῆς, καὶ δὲν θὰ ἦτο κρίμα, νὰ καταπνιγῇ αὐτὴ ἡ κλίσις της;

Ἰλαρχος. Ὁχι. Ἐδειξα τὰ σχέδιά της εἰς ἕνα καλὸ ζωγράφο, καὶ μὲ εἶπεν, ὅτι τέτοια σχέδια ὁ καθένας σχεδὸν μανθάνει νὰ κάνη εἰς τὸ σχολεῖο. Ἄλλ' ἰδοὺ τί συνέβη κατόπι τὸ τελευταῖο κολοκαίρι ἤλθεν εἰς τὸ σπίτι ἕνας νέος βλάκας, ὁ ὁποῖος εἶπε πῶς ἐννοεῖ ἀπὸ τέχνη, αὐτὸς λοιπὸν ἤρρεν εἰς τὴν κόρη μου ἕνα καλοσοιαῖο χάρισμα, καὶ ἔτσι τὸ ζήτημα ἐκρίθη σύμφωνα μὲ τὴν θέλησι τῆς Λάουρας.

Ἐφημέριος. Μήπως ἐρωτεύθηκε τὸ κορίτσι.

Ἰλαρχος. Αὐτὸ τὸ θεωρῶ βέβαιο.

Ἐφημέριος. Ὁ Θεὸς μαζί σου, παιδί μου, διότι δὲν βλέπω καμμία θεραπεία. Εἶναι δύσκολος ἡ θέσις, καὶ ἡ Λάουρα θὰ ἔχη βέβαια τοὺς βοηθοὺς της—(δεικνύων πρὸς τὰ ἀριστερὰ) ἐκεῖ μέσα.

Ἰλαρχος. Ἐννοεῖται. Μέσα εἰς τὸ σπίτι μου ἄναγε μὰ φωτιὰ καὶ κἀνι, καὶ ὁ πόλεμος, τὸν ὁποῖο μὲ κάμνουν, αὐτὸ ἀναμεταξὺ μας, δὲν εἶναι καθόλου τίμιος.

Ἐφημέριος. Νομίζεις, πῶς δὲν τὸ γνωρίζω;

Ἰλαρχος. Κ' ἐσύ;

Ἐφημέριος. Κ' ἐγώ.

Ἰλαρχος. Τὸ χειρότερο ὅμως ἀπ' ὅλα, καθὼς μὲ φαίνεται, εἶναι ὅτι ἐκεῖ μέσα κρίνεται ἡ τύχη τῆς Βέρας, τὴν διδάσκουν ἀρχὰς γεμάτας ἀπὸ μῦθος, τὴν διδάσκουν, πῶς ὁ ἄνδρας πρέπει νὰ μάθῃ, ὅτι καὶ ἡ γυναῖκα ἠμπορεῖ νὰ κάμῃ τὸ μέρος της, ἄνδρας καὶ γυναῖκα ἐδῶ μέσα εὐρίσκονται ἀναμεταξὺ των σὲ πόλεμο ἀδιάκοπο, ἀδιάλλακτο, ἄσπονδο, ἡμέρα καὶ νύκτα. (Παῦσις).

Ἐφημέριος. (Παίρνει τὸ κάλυμμά του καὶ ἐτοιμάζεται νὰ φύγῃ).

Ἰλαρχος. Τί, θέλεις νὰ φύγῃς; ὄχι μείνε στὸ φαγί. Δὲν ἔχω τίποτε ἰδιαιτερο νὰ σὲ προσφέρω, ἀλλὰ ἡξεύρεις, προμηνῶ τὸν καινούριον τὸν ἰατρό, τὸν εἶδες;

Ἐφημέριος. Τὸν εἶδα μία στιγμὴν περὶ ὄντας, μὲ ἐφάνηκε πολὺ καθὼς πρέπει ἄνθρωπος.

Ἰλαρχος. Ἐτσι αἰ; ἄ, αὐτὸ εἶναι πολὺ εὐχάριστο. Φρονεῖς, ὅτι ἠμπορεῖ νὰ γίνῃ σύμμαχός μου;

Ἐφημέριος. Τίς οἶδε; Αὐτὸ ἐξαριτᾶται ἀπὸ τὰς σχέσεις, ποῦ ἔτυχε νὰ ἔχη μὲ τὰς γυναῖκας.

Ἰλαρχος. Λοιπὸν δὲν θέλεις νὰ μείνῃς;

Ἐφημέριος. Ὁχι εὐχάριστῶ, ἀγαπητέ μου. Ἐπεσχέθη τὸ βράδυ νὰ βρεθῶ στὸ σπίτι καὶ ἡ γρηά μου θὰ εἶναι ἀνήσυχη, ἐὰν δὲν πάγω ἐγκαίρως.

Ἰλαρχος. Ἀνήσυχη; Κακὴ ἴσως θέλεις νὰ εἰπῆς. Ἐπὶ τέλους ὅπως θέλεις. Θέλεις νὰ σὲ βοηθήσω νὰ βάλῃς τὴν γούνα σου;

Ἐφημέριος. (Ἐνῶ ξεκρεμᾷ ἀπὸ τὸ κρεμαστάρι τὴν γούνα του καὶ τὴν φορεῖ.) Ἀπόψε θὰ κάμῃ χωρὶς ἄλλο πολὺ κρού. Πρέπει νὰ φυλάξῃς τὴν υγεία σου, ἀδελφέ! μὲ φαίνεται νευρικός.

Ἰλαρχος. Φαίνομαι νευρικός;

Ἐφημέριος. Σίγουρα, δὲν εἶσαι πολὺ καλά.

Ἰλαρχος. Μήπως σὲ ἔβαλεν αὐτὴν τὴν ἰδέα ἡ Λάουρα; Ἀπὸ εἰκόσιν ἐτῶν μὲ μεταχειρίζεται ὡς ὑποψήφιο τοῦ θανάτου.

Ἐφημέριος. Ἡ Λάουρα; ἄ, ὄχι, ἀλλὰ μὲ κάμνεις νὰ ἀνησυχῶ. Πρόσεχε τὸν ἑαυτὸ σου. Αὐτὸ σὲ συμβουλεύω. Χαῖρε, παλαιὴ φίλε. Ἀλλὰ δὲν ἤθελες νὰ μὲ ὀμλήσῃς διὰ τὴν μύρωσι;

Ἰλαρχος. Καθόλου. Σὲ βεβαίῳ, τὸ πρᾶγμα ὡς ἀκολουθήσῃ τὸν συνηθισμένον δρόμον του, καὶ ἡ κοινωνία ὡς ἔχη τὴν εὐθύνη, διότι ἐγὼ οὔτε σκεῦος ἀληθείας εἶμαι οὔτε καὶ μάστιγς!—Αὐτὸ εἶναι ἀποφασισμένο.—Χαῖρε, στὸ καλὸ!

Ἐφημέριος. Χαῖρε, ἀγαπητέ μου. Ἀσπασμούς εἰς τὴν Λάουρα! (Φεύγει ἀπὸ τὴν μεσαία θύρα.)

Τετάρτη Σκηνή.

Ἰλαρχος καὶ Λάουρα.

Ἰλαρχος. (Κάθεται κοντὰ εἰς τὸ γραφεῖο καὶ ἀρχίζει νὰ μετρᾷ). Τριάντα τέσσερα—τριάντα ἐννέα, σαράντα τρία, σαράντα πέντε, σαράντα ὀκτώ, ἑξήντα πέντε—

Λάουρα. (Εἰς τὴν πλαγία θύρα.) ἠμπορεῖς νὰ ἔχῃς τὴν καλωσύνη—

Ἰλαρχος. Ἀμέσως! ἑξήντα ἔξι, ἑβδομηντα ἕνα, ὀγδόντα τέσσερα, ὀγδόντα ἐννέα, ἐνενήντα δύο, ἑκατὸ. Τί τρέχει;

Λάουρα. (εἰσερχομένη στέκεται ἀπὸ τὰ δεξιὰ.) Ἰσως σὲ ἐνοχλῶ.

Ἰλαρχος. Καθόλου. Θέλεις, φαίνεται, νὰ σὲ δώσω τὰ ἔξοδα τοῦ σπιτιοῦ, δὲν εἶν' ἔτσι;

Λάουρα. Ναί μάλιστα—τὰ ἔξοδα τοῦ σπιτιοῦ.

Ἰλαρχος. (Δεικνύων τὴν μεσαία τράπεζα.) Βάλε τοὺς λογαριασμούς ἐκεῖ ἐπάνω! θέλω νὰ τοὺς ἴδω.

Λάουρα. Τοὺς λογαριασμούς;

Ἰλαρχος. Ναί.

Λάουρα. Θέλεις τοὺς λογαριασμούς μου;

Ἰλαρχος. Βέβαια. Ἡ οικονομικὴ κατάσταση τοῦ σπιτιοῦ μας δὲν πάει καλά, καὶ ἐν περιπτώσει χρεωκοπίας, πρέπει νὰ ὑπάρχουν λογαριασμοί, διότι ἀλλέως θὰ τιμωρηθῶμεν ὡς ἀμελεῖς χρεῶσται.

Λάουρα. Ἐὰν ἡ οικονομικὴ κατάσταση τοῦ σπιτιοῦ δὲν πάει καλά, δὲν εἶναι τὸ σφάλμα δικό μου.

Ἰλαρχος. Αὐτὸ ἀκριβῶς θὰ τὸ ἀποδείξουν οἱ λογαριασμοί.

Λάουρα. Ἐὰν ὁ πακτωτὴς δὲν πληρώσῃ, τί πταίω ἐγώ;

Ἰλαρχος. Ποῖος ἐσύστησε αὐτὸν τὸν πακτωτὴ θεομῶτα; Ἐσύ. Διαί ἐσύστησες ἕνα τέτοιον— ἄς τὸν πῶ—παλιάνθρωπο;

Λάουρα. Κ' ἐσύ γιὰτὶ ἐδέχτηκες αὐτὸν τὸν παλιάνθρωπο;

Ἰλαρχος. Διότι ἐγὼ δὲν θὰ ἠμποροῦσα οὔτε νὰ φάγω ἡσυχα, οὔτε νὰ κοιμηθῶ ἡσυχα, οὔτε νὰ ἐργασθῶ ἡσυχα, ἂν σεῖς δὲν ἐπαίρνατε αὐτὸν ἐδῶ. Τὸν ἠθελες ἐσύ, διότι τὸν ἠθελεν ὁ ἀδελφός σου; ἡ πεθερὰ τὸν ἠθελε, διότι δὲν τὸν ἠθελα ἐγώ; ἡ γκονβερονάντα τὸν ἠθελε, διότι ἦτο διαμαρτυρούμενος καὶ ἡ γοαῖα Μαργαρίτα τὸν ἠθελε, διότι εἶχε γνωρίσει τὴν γαριά του. Δι' αὐτὸ ἔγινε δεκτός, καὶ ἐὰν δὲν τὸν ἐδεχόμην, ἴσως τώρα θὰ εὐρισκόμην εἰς τὸ φρενοκομεῖο ἢ εἰς τοὺς οἰκογενειακοὺς τάφους. Ἐν τοσοῦτω ἰδοὺ τὰ χρήματα διὰ τὰ ἔξοδα τοῦ σπιτιοῦ, ἰδοὺ καὶ τὰ ἰδικά σου ἔξοδα. Παρακαλῶ νὰ μὲ φέρῃς ἐδῶ τοὺς λογαριασμούς σου.

Λάουρα. (ἀποποιεῖται) Σ' εὐχαριστῶ!—Μὲ δίδεις ἐσὺ λογαριασμό, τί ἐξοδεύεις ἔξω ἀπ' τὸ σπίτι;

Ἰλαρχος. Αὐτὸ δὲν εἶναι δική σου δουλειά.

Λάουρα. Τὸ ἐναντίον μάλιστα, ἐγὼ νομίζω δι' ἐξω δικαίωμα ὅπως ἔχω δικαίωμα καὶ εἰς τὴν ἀνατροφὴ τοῦ παιδιοῦ μου, τί ἀπερασίσατε ἐπὶ τέλους εἰς τὸ βραδυνὸ συμβούλιόν σας;

Ἰλαρχος. Ἐγὼ ἐπῆρα πλέον τὴν ἀπόφασί μου καὶ τὴν εἶπα εἰς τὸν μόνον προσωπικὸ καὶ οἰκογενειακὸ φίλον μου. Ἡ Βέρα θὰ εἰσαχθῇ οἰκότροφος εἰς τὴν πόλιν καὶ μάλιστα θὰ ἀναχωρήσῃ μετὰ δύο εβδομάδας.

Λάουρα. Καὶ εἰς τίνας θὰ ἔμπη οἰκότροφος, ἂν ἐπιτρέπεται νὰ ἐρωτήσω;

Ἰλαρχος. Εἰς τοῦ δικαστοῦ Σαῖφβεργ.

Λάουρα. Τοῦ ὀρθολογιστοῦ;

Ἰλαρχος. Τὸ παιδί πρέπει νὰ ἀνατραφῇ σύμφωνα μὲ τὰς ἰδέας τοῦ πατέρα του, ὅπως τὸ λέγει καὶ ὁ νόμος.

Λάουρα. Καὶ ἡ μητέρα δὲν ἔχει γνώμη εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο;

Ἰλαρχος. Καθόλου. Κατὰ τὸν νόμον ἐπούλησε τὰ πρωτοτόκιά της καὶ παρητήθη τὰ δικαιώματά της, ὥστε ὁ ἄνδρας ἀνέλαβε τὴν περὶ αὐτῆς καὶ τοῦ τέκνου της φροντίδα.

Λάουρα. Λοιπὸν δὲν ἔχει κανένα δικαίωμα εἰς τὸ παιδί της;

Ἰλαρχος. Κανένα. Ὅταν κανένας πουλήσῃ ἕνα πρᾶγμα, δὲν ἠμπορεῖ νὰ τὸ ξαναπάρῃ καὶ συγχρόνως νὰ κρατήσῃ καὶ τὰ χρήματα.

Λάουρα. Ἀλλ' ἐὰν ἀπεφάσιζαν πατέρας καὶ μητέρα μαζί . . .

Ἰλαρχος. Πῶς ἠμπορεῖ νὰ γίνῃ αὐτὴ; Ἐγὼ θέλω νὰ ὑπάγῃ νὰ καθήσῃ εἰς τὴν πόλιν, ἐσὺ θέλεις νὰ μείνῃ ἐδῶ. Ἡ ἀριθμητικὴ μέση τότε θὰ εἶναι νὰ μείνῃ αὐτὴ εἰς τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμὸν, ἀνάμεσα εἰς τὴν πόλιν καὶ τὸ σπίτι της. Ἀλλ' αὐτὸ εἶναι ἕνας κόμπος,

ὁ ὁποῖος δὲν ἠμπορεῖ νὰ λυθῇ τὸ βλέπει, θαρρῶ.

Δάουρα. Τότε πρέπει νὰ κοπῇ — τί ἤθελεν ἐδῶ ὁ Νόγδης;

Ἰλαρχος. Αὐτὸ εἶναι μυστικὸ τῆς δουλειᾶς μου.

Δάουρα. Ποῦ τὸ ξεύρει ὅλο τὸ μαγειρεῖο.

Ἰλαρχος. Τότε λοιπὸν τὸ ξεύρεις κ' ἐσύ.

Δάουρα. Βέβαια τὸ ἤξεύρω.

Ἰλαρχος. Καὶ ἐσχημάτισες βέβαια ἀμέσως τὴν κρίσι σου.

Δάουρα. Αὐτὴ εἶναι γραμμένη εἰς τὸν νόμο.

Ἰλαρχος. Εἰς τὸν νόμο δὲν εἶναι γραμμένο, ποῖος εἶναι ὁ πατέρας τοῦ παιδιοῦ.

Δάουρα. Ὅχι, ἀλλ' αὐτὸ συνήθως εἶναι γνωστό.

Ἰλαρχος. Οἱ γνωστικοὶ ἄνθρωποι ἰσχυρίζονται, ὅτι αὐτὸ ποτὲ δὲν ἠμπορεῖ νὰ γίνῃ φανερό.

Δάουρα. Ἄλλ' εἶναι πολὺ ἀξιθαύμαστο, νὰ μὴ γνωρίζῃ κανεὶς, ποῖος εἶναι ὁ πατέρας ἐνὸς παιδιοῦ.

Ἰλαρχος. Ὅλοι λέγουν ὅχι.

Δάουρα. Αὐτὸ εἶναι περιέργο, τότε πῶς ἠμπορεῖ ὁ ἄνδρας νὰ ἔχη δικαιώματα ἐπάνω εἰς τὸ παιδί τῆς γυναίκας;

Ἰλαρχος. Ἐχει δικαιώματα, ὅταν ἀναλαμβάνῃ ἢ ἐπιβάλλῃ εἰς τὸν ἑαυτοῦ υποχρεώσεις. Καὶ εἰς τὸν γάμο δὲν χωρεῖ καμμία ἀμφιβολία περὶ τῆς πατρότητος.

Δάουρα. Δὲν χωρεῖ καμμία ἀμφιβολία;

Ἰλαρχος. Θαρρῶ, ὅχι.

Δάουρα. Ἀκόμη καὶ ὅταν ἡ σύζυγος εἶναι ἄπιστη;

Ἰλαρχος. Ἄλλ' ἐδῶ τώρα δὲν ὑπάρχει καμμία τέτοια περίπτωση. Ἐχεις ἄλλο τίποτε νὰ μ' ἐρωτήσης;

Δάουρα. Ὅχι.

Ἰλαρχος. Τότε πηγαίνω ἐπάνω εἰς τὸ δωμάτιό μου, καὶ ὅταν ἔλθῃ ὁ ἱατρός, θὰ ἔξῃς τὴν καλωσύνη νὰ μὲ ἐλδοποιήσης. (Κλείει τὸ γραφεῖο καὶ σηκώνεται.)

Δάουρα. Καλά.

Ἰλαρχος. (Προχωρεῖ πρὸς τὴν θύρα, ποῦ ἔχει τὰ παραπετάσματα) Μόλις ἔλθῃ, ἀμέσως, διότι δὲν θέλω νὰ φανῶ ἀδιάκριτος. Ἐννοεῖς. (Ἐξέρχεται)

Δάουρα. Ἐννοῶ! (Ἀκολουθεῖ).

Γ. Καρατζᾶς.

Ἡ «ΝΕΑ ΖΩΗ»

Μὰς ἀπεστάλη ὑπὸ τοῦ συνεργάτου μας κ. Α. Ἀκροθαλασσίου τὴν ἡμετέραν ἐπιστολήν, τὴν ὁποίαν εὐχαρίστως δημοσιεύομεν. Ὁ κ. Ἀκροθαλασσίου εὐρισκόμενος πρὸ τινος ἐν Αἰγύπτῳ χάριν ὑποθέσεων αὐτοῦ προσεκλήθη ὑπὸ τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ σωματείου ἢ «Νέα Ζωή», τὸ ὁποῖον ἐπισκεφθεὶς ἀπέκομισε τὰς κατωτέρω ἐκτιθεμένας ἐντυπώσεις.

Φίλε κ. Διευθυντά

Μέσα εἰς τὰς τέσσαρας κομποεπιπλωμένας αἰθούσας ἕνα βράδυ ἐγνώρισα τοὺς φιλοπόνους καὶ εὐφρεῖς ἐργάτας ποῦ ἐπλούτισαν τὴν φιλολογίαν μας μὲ ἕνα ἀπὸ

τὰ ἐκλεκτικώτερα καὶ πολυτελέστερα περιοδικὰ τῆς. Μόλις μὲ εἶδαν, μ' ἐγέμισαν ἀπὸ ἐρωτήσεις διὰ τὴν ἰδικήν μας φιλολογίαν, διὰ τοὺς γράφοντας εἰς τὴν πόλιν μας, διὰ τὰ νέα ἔργα ποῦ ἐκδίδονται ἐδῶ καὶ γιὰ ὅτι ἐνδιαφέρει τὰ γράμματά μας. Μοῦ εἶπαν ὅτι περιμένουν πολλὰ ἀπὸ τὴν μεγάλην πρωτεύουσαν, ὅπου τόσον ἀκμαῖος εἶναι ὁ ἑλληνισμὸς καὶ τόσην ἔχει φιλολογικὴν ἱστορίαν. Τοὺς ἐξήγησα μὲ ὀλίγες λέξεις τὰ διατρέχοντα καὶ ἠπόρησαν μὲ τὴν πενιχρὰν φιλολογικὴν παραγωγήν μας, μοῦ εἶπαν ὅμως ὅτι εἶναι βέβαιοι ὅτι κάτι πολὺ γενναῖον θὰ βγῇ καὶ ἀπ' ἐδῶ. Ἐκάθησα ἐπὶ πολλὴν ὥραν εἰς τὸ εὐρύχωρόν των ἀναγνωστήριον, ὅπου εἶδα ὅλα τὰ ἰδικὰ μας περιοδικὰ καὶ πολλὰ ξένα, ἐλυπήθην δὲ ὅταν εἶδα νὰ λείπουν τὰ «Χρονικά». Ἐκεῖ ἡ συζήτησις ἐστράφη εἰς τὰ ἐνδιαφέροντα φιλολογικὰ ζητήματα καὶ εἶδα μὲ θαυμασμὸν πόσον συντόμως οἱ νεαροὶ ἑταῖροι τοῦ Συλλόγου παρακολουθοῦν τὴν φιλολογικὴν καὶ φιλοσοφικὴν κίνησιν, εἰς τόσον σημεῖον, ποῦ πολλὰκις ἐντρεπόμεν νὰ εὐρίσκωμαι τόσον πίσω ἀπ' αὐτοὺς εἰς τὴν ἐνημερότητα. Εἶδα τὴν ὡραίαν αἴθουσαν τῶν διαλέξεων ὅπου γίνονται αἱ φιλολογικαὶ συναθροίσεις τοῦ Συλλόγου καὶ ὅπου ὠμίλησαν ἀρκετοὶ ὡς τώρα ἀνεγνωρισμένης ἀξίας λόγοι. Καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ἐπισκέψεώς μου ἠσθανόμην ἀμέτρητον χαρὰν βλέπων τὸν ἐνθουσιασμὸν τῶν λαμπρῶν αὐτῶν νέων διὰ τὸ ὡραῖον, καὶ τὴν ἀγάπην των πρὸς τὴν φιλολογίαν. Εἶχον τὴν εὐχαρίστησιν νὰ συναντήσω ἐκεῖ καὶ παλαιὰς γνωριμίας ἀπὸ ἐδῶ μὲ τὴν αὐτὴν ζέσιν καὶ ἐκεῖ νὰ καταγίνονται, τὸν ἐμβριθῆ π. χ. φίλον μου κ. Δ. Ζαχαριάδην. Ἐγνώρισα ἐπίσης τὸν νέον ποιητὴν κ. Κασιμάτην, τὸν κ. Β. Πασχαλίδην κ.ἄ. Συνεχῶς μοῦ ἐξεφράζετο ἡ ἐπιθυμία νὰ ἔλθωμεν εἰς φιλολογικὴν ἐπικοινωνίαν μαζί των, καὶ ἡ λύπη πῶς ἔως τώρα δὲν ἤλθαμε. Ἔμαθα ὅτι ἡ καλλιτεχνικὴ ἐκτύπωσις καὶ ἡ ἐκλεκτοτάτη ὕλη τοῦ περιοδικοῦ των στοιχίζει ἄφθονον χρηματὸν ὅπου ὅμως καλύπτεται κατὰ ἀρκετὸ μέρος καὶ ἀπὸ δωρεὰς τῶν ἐταίρων, π. χ. τὸ πανηγυρικὸν τεῦχος ὅπου ἐτυπώθη ὀλόκληρον τὸ δρᾶμα τοῦ Χόρν, οἱ Πετρογάρηδες, ἐξεδόθη χορηγία τοῦ προέδρου τῆς εταιρίας κ. Πηλαβάκη. Ἐπίσης ἔχει καὶ πολλοὺς συνδρομητὰς βοηθοῦντας τὸ ἔργον τῆς Ἐταιρίας.

Οἱ πτωχοὶ λόγοι τῶν Ἀθηναίων ἀμείβονται γενναίως ὑπὸ τῆς Νέας Ζωῆς, διὰ τὴν συνεργασίαν των, τελευταῖον δὲ ὁ Γρυπάρης ἐδημοσίευσεν ἐκεῖ ὀλόκληρον καλλιτεχνικὴν μετάφρασιν τῶν «ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας» τοῦ Αἰσχύλου.

Διὰ τὸ σπουδαιότατον καλλιτεχνικὸν ἔργον τῆς εταιρίας ταύτης ἢ «Νέα Ζωή» οἱ φιλόπονοι ἑταῖροι εἶνε ἄξιοι θερμοτάτων συγχαρητηρίων.

Α. Ἀκροθαλασσίου.

ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ

Σατυρικὰ Γυμνάσματα.

Τώρα τελευταίως ὁ ποιητὴς τοῦ Δωδεκάλογου τοῦ Γύφτου καὶ τῆς Ἀσάλευτης Ζωῆς, ἐδημοσίευσεν τὴν δευτέραν σειρὰν τῶν Σατυρικῶν τῶν Γυμνασμάτων.

Εἰς στίχους τελείους, ὅπως σχεδὸν ὅλοι οἱ στίχοι τοῦ κ. Παλαμά, καὶ γλυκνιάτους ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ ποιητοῦ, ἐκχύνει ὅλην τὴν πικρίαν, ὅλον τὸν πόνον, ὃν αἰσθάνεται διὰ τὰ κακῶς ἔχοντα εἰς τὸ ἔθνος του, ὅπερ ὠνευροπόλησε μέγαλον καὶ τέλειον καὶ τὸ ὁποῖον δὲν σατυρίζει, ὅπως ἠμπορεῖ τις νὰ πιστεύῃ ἐκ πρώτης ὄψεως ἀγαπώνων τὸν τίτλον, ἀλλὰ σιηλιτεύει, ἀλλὰ κτυπᾷ διὰ τοῦ αὐστηροῦτον τρόπου καὶ μὲ τὰς κανονικώτερας λέξεις καὶ πολλάκις ὕβρις — ἢ ἀλήθεια πάντοτε φαίνεται ὡς ὕβρις — μὲ σφοδρότητα ὑποφερούσης καὶ πονουσῆς ψυχῆς. Ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ὡς τὸ τέλος διακρίνει τις τὸν σαρκασμὸν, διεϊδύοντα παντοῦ καὶ καντηριάζοντα ὅχι τὰ πρόσωπα καὶ τὰς λεπτομερείας, ὅπως κράτιον μερικοὶ θανατοζόμενοι ὑπὸ τοῦ ὄχλου σατυρογράφοι, ἀλλὰ τὸ ὅλον, τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ αἰτία τῆς κακοδαιμονίας, τῆς σαπίλας, τῆς κακομοιρίας. Οὕτε τὸν ἑαυτὸν του ἐξαιρεῖ, διότι καὶ ὁ ἑαυτός του ἀποτελεῖ μέρος τῆς ὀλόγητος τοῦ Ἔθνους.

Σιχαίνομαι ὅ,τι ζῆμι καὶ ὅ,τι πεθαίνει,
Κ' ἐμένα πῶς πολὺ καὶ ἀπ' ὅλα πρώτα.

Τίποτε ἢ μάστιγά του καὶ ἡ ὀργὴ του ἢ ἀκράτητος, ἀπόρροια μεγάλου πόνου καὶ ψυχῆς ἀληθινῆς πατριωτικῆς, δὲν φέειται, ὅλα πρέπει νὰ πέσουν, ὅλα, διότι ὅλα εἶναι κακά, εἶναι ὀλέθρια, εἶναι βρωμερά. Καὶ ὁ ἀρχαῖος κόσμος μὲ τὴν ἀπεραντον ὁμορφίαν του, ὁ ὁποῖος ὀλοκλήρους τώρα αἰῶνας μᾶς ἔχει θέσει τὰς χειροπέδας καὶ δὲν μᾶς ἀφίνει νὰ κινήθωμεν ἐλευθέρως καὶ νὰ δημοιορηθῶμεν τι, τὸ ὁποῖον νὰ μὴ ἐξαρτᾶται ἀπ' αὐτόν, καὶ ὁ σημερινὸς μὲ τὰ ὀλίγα καλὰ του καὶ τὰ πολλὰ κακά του. Πρέπει νὰ πέσουν ὅλα, πρέπει νὰ γκρεμίσουν καὶ ἐπάνω εἰς τὰ χαλάσματα νὰ οἰκοδομηθῇ ἡ πολιτεία ἢ νὰ μὲ ἰδικόν της ὕλικόν καὶ ἰδικὰ της οὐστατικά, ἢ κοινωνία ἢ νέα, ποῦ ἔχει δύναμιν νὰ ζήσῃ καὶ νὰ δημοιορηθῇ, καὶ νὰ ἐπιβληθῇ, ποῦ θὰ γνωρίζῃ καὶ θὰ ἐκτιμᾷ τὴν ἀλήθειαν, ποῦ θὰ ἐκτιμᾷ τὸν Νόον τὸν δημιουργόν, τῆς Σκηνῆς καὶ τὴν Ἐπιστήμην. Ὅλα, ὅλα πρέπει νὰ πέσουν, πρέπει νὰ γκρεμίσουν:

Τὰ παλᾶτα. Κι αὐτὰ ; — Καὶ τί μὲ τοῦτο ;
Κάμπονς γιὰ τέντες θέλονμε γκρεμίστε
Στὰ πάντα ἄς πῶσῃ ἕνας μπαλιτᾶς ἢ κνοῦτο.

Τὶς ἐκκλησίες ; — Μὴν τρέμειτε γκρεμίστε.
Γιὰ τοὺς ναοὺς τῆς Ἐπιστήμης τόπο !
κι αὐτὰ τὰ ὠραῖα τὰγάματα ; — Γκρεμίστε !

Κι ἀνάθεμα — μὴ σᾶς κἀνῃ κόπο !
σοωρίστε ἀπ' τὶς πέτρες τοὺς. Γκρεμίστε
— Τὸ περιβόλι ; — Γιὰ τὸν ξυλοκόπο.

Τὰ μνήματα, ἱερά ! — Κι αὐτὰ συντριμμία,
Ροῦγα πλατεῖα. Ἀπὸ πάνω τοὺς πατήστε
πρὸς τῆς μεγάλης θάλασσας τὰσῆμα,

πρὸς τὰ μαράγια τοῦ βουνοῦ. Γκρεμίστε.

Ὁ κ. Κωστής Παλαμᾶς εἶναι ὁ σύγχρονος ἐθνικός μας ποιητὴς. Τὸ δίπλωμά του τοῦ τὸ δίδουν μὲ τὸ παραπάνω, τὸ ἐπικολυρικὸν ποίημα ὁ Δωδεκάλογος τοῦ Γύφτου καὶ αἱ δύο σειραὶ, προπάντων ὅμως ἢ δευτέρα τῶν Σατυρικῶν Γυμνασμάτων. Εἰς τὸ πρῶτον ἔργον φαίνεται ὁ ἐξιστορητὴς τῶν μεγάλων παραδόσεων τοῦ ἔθνους, τοῦ ὁποῖου εἶναι ὁ μεγαλόστομος τραγουδιστὴς, εἰς τὸ δευτέρον ὁ φιλόσοφος καὶ ὁ αὐστηρὸς παρατηρητὴς, ὁ ἀδιάλλακτος ἐπαναστάτης, εἰς τοῦ ὁποῖου τὸ στόμα, τὸ πάντοτε μέγαλον

καὶ ἐπιβάλλον, ἢ ἀπογοήτευσις, τὸ ἄλλο τῆς ψυχῆς θέτει τὰς πικροτέρας ὕβρεις. Καὶ αἱ ὕβρεις εἰς τὸ στόμα τοῦ κ. Παλαμά δὲν φέρουν καμμίαν ὀργὴν καὶ εἰς τὸν πλέον εὐαίσθητον πατριώτην, ἀλλὰ τὸν ἀφρηνίζον ἀπὸ τὴν ἀδράνεια καὶ τὸν προτρέπον νὰ ἀποτινάζῃ ὀλίγον τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας πρὸς δημοιοργίαν καίποιν γενικοῦ καλοῦ.

Ἐνα μόνον ἠμπορεῖ κανεὶς νὰ παρατηρήσῃ εἰς τὸν ποιητὴν τῆς Τρισεύγενης καὶ τῶν Ματιῶν τῆς ψυχῆς μου. Τιτοφορεῖ τὰ νέα του αὐτὰ ποιήματα: Σατυρικὰ Γυμνάσματα ἀλλ' ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον εἰς τὰ Σατυρικὰ αὐτὰ Γυμνάσματα καντηριάζει τὰ κακῶς κείμενα, τὴν κακίαν καὶ τὴν διαφθορὰν, δὲν φαίνεται διόλου τρόπος σατυρικός. Κάπως ἄλλῶς ἔπρεπε νὰ ὀνομάσῃ τὰ ποιήματά του. Ὁ σατυρικός τρόπος εἶναι πάντοτε πλάγιος. Δὲν γράφομεν σάτυραν ὅταν γράφωμεν ὅτι ὁ τάδε εἶναι κακός, εἶναι κλέπτῃς, εἶναι ἀρχαῖος, ἀφοῦ εἶναι κακός, εἶναι κλέπτῃς εἶναι ἀρχαῖος. Γράφομεν σάτυραν ὅταν ἀνατρέφωμεν τὰ πράγματα καὶ εἰδονομεῖθα καὶ ἐμπαίζομεν. Ἄλλ' ὁ κ. Παλαμᾶς δὲν ἐγεννήθη σατυρικός, ὅπως ἀφῆς ὁ Ροῖδης καὶ ὁ Λασκαράτος, ἀφοῦ ὅμως ἠμπορεῖ νὰ ἐκχύσῃ τόσην πικρίαν καὶ τόσον σαρκασμὸν εἰς ὄρατοιότους στίχους διὰ τὰ περὶ αὐτὸν γινόμενα, τὰ ὁποῖα σιηλιτεύει καὶ ταπεινώνει, ὀλίγον μᾶς ἐνδιαφέρει ὁ τίτλος,

Παραθέτομεν ὀλίγους στίχους ἀπὸ τὴν δευτέραν σειρὰν τῶν Σατυρικῶν Γυμνασμάτων, ὡς δείγμα τῆς τελευταίας παραγωγῆς τοῦ μεγάλου μας ποιητοῦ.

8

Τὰ κεφάλια τοῦ Γένους καὶ τοῦ Κράτους.
Ὁ βουλευτὴς κὶ ὁ δάσκαλος. Τὰ πιάσαν
ὅλα τὰ πόστα. Νοῦς, καρδιά, δικὰ τους.

Δέσαν τὸ νοῦ τὴν καρδιά τὴ ντροπιάσαν.
Νὰ τὸ ρουσοφέι, νὰ κῆ ἑλληνηκούρα,
τᾶσματὰ τους. Μὲ κείνα μᾶς χαλάσαν.

Ἡ σκέψη, νοῦλα. Ἡ τέχνη πατσαβοῦρα.
Ὁ φνετοατικιστὴς κὶ ὁ ψηφοφόρος.
Τᾶγιο κόμισμα μὴ καλκατοῦρα.

Στῆ γῆ ποῦ πῶναι καὶ προκόβει ὁ σπόρος
κἀθε λογῆς τζουτζέδων καὶ πιερρότων
κ' ἐγὼ φντροῦνο ἀνάξιος λιμαδόρος
μαύρων θυμῶν καὶ πορφυρῶν ἐρώτων.

11

— Εἶσαι ; — Ἡ Ζωή. — Δὲ μᾶς φεῖλᾶς. — Στὸ ράφι.
Τὰ εἶδωλα καὶ τὰ προσκνητήρια,
τὰ χῶματα τῶν τάφων τάφοι, οἱ τάφοι !

Στὰ συντριμμία καὶ στὰπομινάρια.
Δελφοί, Ὁλυμπία. Μυκήνες, Ἀῆλο, Ἀθήνα,
σᾶς χαίρονται οἱ σοφοὶ καὶ τὰ σκαθάρια.

Οἱ σοφοὶ, οἱ γνωστικοὶ — σκάφτε ἀξίνα —
τὰ σκαθάρια κοντὰ καὶ σὰ βαλιμένα.
Γιὰ ν' ἀνοιχτῆ ἕνας λάκκος, πόσα κῆνα,

Γῆρο ξεροζωτὰ καὶ πατημένα !
Περιβόλια ; Γιὰ τὸ θεὸ Μουσεῖα.
Τᾶξια καλὰ παιδιὰ, τὰ παυμένα !

Ὅλα σιου ἀρχαῖον τὸ Μολὼζ θυνοῖα.

ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Σκάνδαλον. Ο αρχαιολογικός, ή μάλλον ο καλλιτεχνικός κόμος εϋρίσκεται από τινος εις εϋλογον άπασχόλησιν με το πάθημα του επιμελητού του Βερολινείου Μουσείου κ. Bode, δ όποιος ήγόρασεν από το Λονδίον μίαν κεφαλήν από κηρών, πλασθεισαν ήθηθεν υπό του Leonard de Vinci. Καί εϋλήρωσε το μουσειον, αν αγαπάτε, μόνον διακοσίας χιλιάδες φράγκα διά το έν λόγφ άντικείμενον. Φαντάζομαι το σκίσημα των κοκκάλων του άληθοϋς κατασκευαστου του, του άγγλου Richard Cockle Lucas, ό όποιος ήκμασε κατά τας ήμέρας του Πάλμστορον και έπαισε το περίφημον ήδη μονδελον εμπνευσθείς από ένα σκίτσο του L. de Vinci. Ως τόσο ή δόξα ερχεται πάντοτε άπροσκάλετη και κατοπιν έορτης.

Ο πραγματισμός. «Συζητείται, ή άμφισβευτείται ή ύπαρξις μου, άρα ύπάρχω». Δέν ύπάρχει λοιπόν άμφιβολία ότι ο πραγματισμός ύπάρχει και είναι μία φιλοσοφική άίρεσις, όφειλουσα την καθιέρωσιν της εις την . . . πολεμικήν. Χάρις λοιπόν εις τον κ. Sching, ό όποιος άνέλαβεν να καταπολεμήσιν τον πραγματισμόν με ένα τόμον τριακοσίων σελίδων, μαγθάνομεν ότι ή περι ής ό λόγος φιλοσοφική άίρεσις, παρουσιάζεται με τας μεγαλειώδεις άξιώσεις, ών ή θρασυτέρα είναι ή έν τφ μέλλοντι ύποσκελίσις των λοιπων σοστημάτων. Καί ταυτα επειδή ό πραγματισμός ως φαίνεται από το όνομά του δέν στηρίζεται επί θεοριων άπολύτων και μεταφυσικών, άλλ' επί των πρακτικών δοξασιών, αίτινες άπαυγάζουν από τας άνάγκας και την φύσιν μας. Είναι μ' άλλους λόγους μία «εμπορική φιλοσοφία» εχουσα ως σκοπόν τον ουτιλιαρισμόν. Επιστήμη χωρίς πρακτικας ώφελειας είναι άχρηστος, λέγουν οι πραγματισται και γάρ ό Σωκράτης άπωθών τας ύψηλας και άρηρημένας ουζητήσεις και ό Ρουσοϋ έρωτών «κατά τι μπορεί να χρησιμεύση εις το νουν ή μία και ή άλλη θεωρία» και ό Locke λέγοντας ότι «δέν ύπάρχουν γνώσεις τόσον άξιας του όνόματός των παρ' όσον έκειναι, που άγουν προς τας νέας και ώφελίμους έφευρέσεις, βοηθούν εις την καλύτεραν και ταχύτεραν εκτέλεσιν ενός πράγματος, ότι δέν φθάνει να τα ξερον κανεις όλα μόνο χρειάζεται να ξερον εκείνά που άφορῶσι τον βίον, δέν ήσαν παρὰ βέρορ και ποϋρορ πραγματισται.

Τά ελληνικά γραμματα εν Γαλλία. Κατά την έφετεινήν περιόδορ των δημοσίων μαθημάτων τα όποια διοργανώνει από τετραετίας το περιοδικόν «Πολιτικά και Φιλολογικά Χρονικά» αναγράφεται εις το πρόγραμμα σειρά μαθημάτων περι της αρχαίας ελληνικής φιλολογίας υπό των κ. Ζάν Ρισπέν, Μωρίς Δονναί, Μωρίς Βαορές, Αίμ. Φαγκέ, Έρορ. Ρουζόν, Έδμ. Αροκούο, Βουργώ-Δουκονδουά και Έρορ. Καίν.

Ολλανδική φιλολογία. Ο Ζάν-Ζωξέφ Δουπρονά, αναλύει έν τη Παρισινή «Επιθεωρήσει» τα τρία νεώτερα προΐόντια της όλλανδικής φιλολογίας, έν των όποιων τα δύο είναι έργα γυναικεία, άν και το ένα είναι . . . έμφαροδόντορ, όφειλόμενον εις την συνεργασίαν του ζεύγους Σχάρτεν-Αντιγκ, με ύπόθεσιν του παρισινού βίου. Φαίνεται όμως ότι οι συγγραφείς παρουσιάζουν ή άντιλαμβάνονται την παρισινή ζωήν πολύ επιπολαιώς και μονομερώς, τουθόπερ προκαλεί την διακρίαν άλλως τε άναγνάκτηρον του κριτικού, ό όποιος διαμαρτύρεται διά την επικρατούσαν παρὰ τινιν ιδέαν ότι όποιος γνωρίζει την ζωήν των «μεγάλων Βουλευόρων» γνωρίζει τους παρισινούς και επιλέγει ότι αι βλέψεις του γαλλικού πνεύματος και αι ένεργείαι του στρέφονται προς τας όχθας του Βοσπόρου και παντού άλλου όπου ανακρούεται ή Μασσαλιώτις, ως θούριον άσμα, υπό τους ήχους του όποιου όφείλουν να εκλείψουν όλα αι δουλείαι και να ιδρυνθουν όλα αι ένθερμείαι, ως ουνέπειαι της μεγάλης γαλλικής επαναστάσεως. Το άλλον γυναικείον βιβλίον είναι «οι Νέοι Στίχοι» της κας Έλένης Λατιδόθ-Σβάρθ, ή όποια ήρχισε το στάδιόν της μιμουμένη τον Λαμαρτινον γράφουσα γαλλιστί, κατοπιν όμως άπεδόθη εις την πατρίδα της και

κατέστη ή προσφιλεστέρα ποιήτρια της συγχρόνου Όλλανδίας, με την βαρεία μελαγχολία, που άποπνέουν οι στίχοι της. Το τρίτον έργον είναι «ή Νεκρική Καμπάνα του Λαμράκ» του Β. Α. Πάαπ, βιβλίον το όποιον από άκρον εις άκρον διατρέχει το ρήγος του θανάτου, ως άρπακτικόν όρνενον, που πειρά με τους όρνυχας και το ράμφος τεντωμένα αναζητών την βοράν του. Το φάσμα του θανάτου αναφαίνεται διαρκώς άπαισίον εις όλα τα έργα και τα θεατρικά άκόμη του Πάαπ.

Ο κομήτης του Halley. Μεγάλως άπασχολεί τον άστρονομικόν, ου μήν άλλα και τον άπλοϊκόν κόσμον ή επάνοδος του κομήτου Halley, ό όποιος εις τους πρώτους έμποιεί την χαράν της επισκέψεως παλαιού και τυπικού εις τας ύποχρεώσεις του φίλου εις δέν τους άλλους τρόμον, φρόβον και έν γενει πάν αισθημα ύπαγορευόμενον εκάστοτε υπό της δεισιδαιμονος ιδέας που επικρατεί περι κομητών. Ως είπομεν ό κομήτης του Halley είναι παλαιός μας γνώριμος και μάς επισκέπτεται τακτικώς από της εποχής που άνεκαλύφθη το 1531. Ήκτοτε άνεφάνη το 1607, 1682, 1705, 1758, 1835, ή δέν τελευταία του εμφάνισις είχε προορηθί έν τοϋ Άραγώ διά την 13 Άπριλιον, διαφεύσασα αυτών με καθυστήρησιν ήμερών τινων. Έφρέτος τουναντίον έβιάσθη όλίγον διά λόγους τούς όποίους ξεγήει ό ανακαλύψας αυτόν καθηγητής Βόλφ της Χαϊδελβέργης.

Η φυματίωσις. Ουδείς πλέον άμφιβάλλει ότι ή φυματίωσις είναι ασθένεια τελείως θεραπεύσιμος. Το φάρμακόν τις είναι άπλοϋστατον τακτική διαίτα, ύγιής τροφή, καθαρός άήρ, άσκησις Διά της αυστηράς εφαρμογής της διαίτης ταύτης ήμποροϋν να κατορθωθουν θάνατα, όπως άπεδείχθη εμπράκτως υπό του κ. Héricourt, ό όποιος κατώρθωσε να ελάττωσιν τον άριθμόν των φθισικών ύπαλλήλων, οτινες έβριθον εις τα γραφεία των Ταχυδρομείων και Τηλεγράφου Παρισίου, κατά το ήμισον.

Ο Ισλαμισμός. Η γαλλική έταιρία των ισλαμικών μελετών, ή όποια ιδρύθη το παρελθόν έτος έν Παρισίοις, επανέλαβε τας συνελύσεις της, όπου μελετά όλα τα ζητήματα που ενδιαφέρουν τον ισλαμικόν κόσμον και την Γαλλίαν. Σκοπός της έταιρίας είναι ή διά της μελέτης των αρχών και των στοιχείων του μουσουλμανικού πολιτισμού και των συνθηκών του βίου παρὰ τοις Μωαμεθανοίς, επίτευξις των μέσων του συμβιβασμού του ισλαμικού και Εθνοπαϊκού πολιτισμού. Κατά την τελευταίαν συνέλευσιν ό Σουτχί βής ώμίλησε «περι της γυναικός υπό έποπιν του μουσουλμανικού δικαίου» ή κ. I. Bériellon «περι της εκπαυδέσεως των μωαμεθανίδων έν Αιγύπτω» ή κ. M. Μάρκοβις «περι του Ίσλαμ έν Ίσπανία».

Το θέατρον εις τον στρατόν. Ο Γάλλος ύπουργός των στρατιωτικών έπεδοκίμασε την παροχήν θεαμάτων προς μόρφωσιν του στρατού τη πρωτοβουλίαν του κ. J. de Mayerhoffen. Πολλοί διακεκριμένοι δραματικοί συγγραφείς έσπευσαν να προσφέρουν την συμβολήν των εις το έργον.

Μελόδραμα. Κατά το 1911 θα παρασταθί εις το Costantzi της Ρώμης το από τριάντα και πλέον ετών άγγελόμενον έργον του Άρρίγιο Βόϊτο, του διασημου συνθέτου του «Μεφιστοφιλή», Νέρων, όποτε θα εορτασθί ή πεντηκονταετηρίς της Ίταλικής ανεξαρτησίας. Η επιτυχία προμηνύεται πλήρης και άνωτέρα της του «Μεφιστοφελή» διά την πρωτοτυπίαν της εμπνεύσεως. Η ύπόθεσις περιστρέφεται περι τον φόνον της μητρος του Νέρονος. Μία από τας καλητέρας σκηνας είναι εκείνη, καθ' ήν ό Νέρων εμφανίζεται επί της Άπλιανής όδοϋ έν τφ μέσωφ των άστρατών και των βροντιών διά να άπολαύσιν το θέαμα της τυροπουμένης Ρώμης και εκείνη, καθ' ήν γονατίζει ένώπιον του σαρκοφάγου της Άγορπίνης.

Ηρ. Π.

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΘΕΑΤΡΟΝ

Φωτεινή Σάντη, Γρ. Ξενοπούλου.

Όταν το πρώτον έπαίχθη πέρονι εις τας Άθήνας ή Φωτεινή Σάντη από τον θίασον της κυρίας Κυβέλης, πολλά λιβανωτά εκάησαν τότε διά το έργον χωρίς να λείψουν και αι επικρισεις τόσον εις τας εφημερίδας, όσον και εις τον περιοδικόν τύπον. Μεγάλην λοιπόν επιθυμίαν είχομεν να ιδωμεν και ήμεις το έργον και να κρίνωμεν αυτό, διότι από τας κρίσεις μιάς σπειρας συγγραφέων άλληλοθανμαζομένων και άλληλοσυγχρονομένων, όταν μάλιστα συγχρόνως αναβιβάζονται και παίζονται εις τα δύο τρία θέατρα των Άθηνων τα έργα αυτών, διά τα όποια γράφονται τότε τόσα ύπερ όσα και παρὰ των ενδιαφερομένων προς άγρον θεατών και . . . ποσοστών, δέν είναι εύκολον κανεις να βγάλη πάντοτε θετικά ομπεράσματα περι της άξιας αυτών.

Η επιθυμία μας αυτή εξεπληρώθη μιá Τρίτη βράδν διαν έδόθη το έργον αυτό εις το Ώδειον από τον θίασον της Κυρίας Κυβέλης, που πρώτη το έδίδαξε και εις τας Άθήνας. Με δύο λόγια όμολογοϋμεν πως δέν έμειναμε καθόλου γοητευμένοι από το έργον. Είναι αλήθεια πως οι διάλογοι τον είναι φρονικοί άρκετά, γοργοί και δέν κουράζουν, είναι αλήθεια πως εις την έναλλαγήν των σκηνών ό συγγραφεύς άρκετά καλά επιτυγχάνει σε πολλά δέν μέρη και νεωτερίζει. Είναι όμως έπίσης αλήθεια πως από το έργον λείπει ή ζωή, τα νεϋρα, ή κίνησις, ή δρασις. Εις την διαγραφήν των χαρακτήρων των ήρώων του, άν εξαιρέση κανεις την Φωτεινή που κάπως την ζωγραφίζει καλά, τους άλλους ωχρά τους απεικονίζει για να μη πώ καθόλου. Μάλιστα ό χαρακτήρ του Άνδρέα, του εξαδέλφου της Φωτεινης, είναι και άσυνεπής. Χωρίς να ζωγραφίζεται ως σάντρος, άλλα μόνον ως άνθρωπος που πέρασε την νεότητά του με τας ήδονάς, ερχεται εις την Ζάννυθον όπου ξετρελλαίνεται με την όμορφιά της φύσεως, με τον Κόκκινο Βράχον, με το ήλιοβασιλεμα, που τα θαυμάζει όλα οάν ποιητής οσοτός, για να πέση έπειτα στον βοϋρκο, να άρση δηλαδή την εξαδέλφην του, ένα κορίτι 18 ετών, οάν το χροιάνθεμο, άγρό, άσπιλο και πως να το άρση; να αιοθανθί βλέποντάς το όρεξει σαρκικός, ένα πόθο για το κορμί του, για το σώμά του. Έπειτα εκείνοι οι άνημποι έρωτες του Μίμη, του αδελφου της Φωτεινης, που είναι ακόμα μαθητής Σχολείου, με την μικρή υπηρέτριάντου, τί γυροϋν μέσα εις το έργον, εις τί συμβάλλουν; Εις τίποτε. Πιστευόμεν πως έτέθησαν από δραματικήν οικονομίαν. Θα όμολογήση, ειμεια βεβαίως, ό κ. Ξενοπούλος πως αι σκηναι αυται είναι περιτται και πως μποροϋν να λείψουν χωρίς να χάση τίποτε το έργον. Μάλιστα θα κερδίση, γιατί κάθε περιττό στην τέχνην βλάπτει, αυτό πολύ καλά το ξερειδ συγγραφεύς.

Η πρώτη πράξις δι' ήμιας είναι καλή, ή δευτέρα μετρία και ή τρίτη χωρίς να είναι καλλιτέρα των δύο προηγουμένων οώζει, επί της σκηνης, με το τέλος της, με εκείνα τα οπαρακτικά γέλοια της Κυβέλης το όλον έργον.

Το Κόκκινο Πουκάμισο του Σ. Μελά

Ίδου έργον που ό συγγραφεύς τον άποδεικνύεται πως έχει μέσα του την φωτιά του δραματικού.

Γραμμένο εις την δημοτικήν μας, όπως και τα άλλα του έργα, παρμένο από τον ελληνικόν κόσμον, έχει ως ύπόθεσιν του την επίδρασιν της Μοίρας και του Πεπρωμένου επί των εκάστοτε πράξεων του ανθρώπου. Και εις τας τρεις πράξεις του εγκλείει τόσην ποιήσιν όσον και ρεαλισμόν. Για μάς άκριβώς έδω έγκνεται όλη ή πρωτοτυπία του έργον.

Το Κόκκινο Πουκάμισο που έδόθη δυοτηγώς με πολύ όλίγο άκροατήριον από τον θίασον της κ. Κυβέλης είναι έργον δυνατό και με φιλολογικας άξιώσεις. Δέν λέγω πως δέν έχει τα ψεγάδια του και αυτό—άλλοίμονον και ποιό έργον δέν τα έχει καθόλου.

Έξαιρα οι διάλογοι του είναι κάπως διεξοδικοί και φορτικοί, ό λαός και ιδίως ό Έλληνικός, ό ποτισμένος με τα παραμύθια και τους θούλλους, όμιλεί με εικόνας και παραβολάς, άλλ' όχι και τόσο πολύ οάν που θέλει να τον παρουσιάζη ό Μελάς, σωριάων εις το έργον του την μίαν κατοπιν από την άλλην εικόνα και παραβολήν, σε βαθμόν που κουράζουν τον άκροατήν και τον διακόπτουν το ενδιαφέρον.

Έπειτα το παραμύθι του κρασιού που διηγείται το γκαρσόνι της ταβέρας εις την δευτέραν πράξιν, μάς φαίνεται πως παρέλκει, πως κόπτει την εξέλιξιν της ύποθέσεως και χαλαρώνει το ενδιαφέρον, με το όποιον ό άκροατής εως έδω παρακολουθει τα πράγματα διά να το επανακτήσιν μετά την αφήγησιν του.

Και με όλα αυτά όμως το έργον οάν που είπαμε και προηγουμένως είναι άρκετά δυνατό, άσυγκρίτως καλλιτερον της Φωτεινης Σάντης του Ξενοπούλου, που οι ρεκλαμαδόροι των Άθηνων παρ' όλίγον να μάς την παρουσιάσουν ως άριστόύργημα τέχνης.

Ο θίασος Κυβέλης εκτός των άνω δύο έργων έδωκεν έντός του δεκαπενθημέρου και τα εξής: Το Ξυνό Φροϋτο, την Νύφην μου, τας Προσωπίδας, το Παρισιάνικο Χού, τον Άρσεν Λουπέν, Φρομόν—Ρίσερ, δράμα παλαιάς σχολής του Νιωνιέ, Φλωρέτ—Ποταπόν και Σια φάσων ώροισιάντην, άκατάλληλον διά δεσπονίδας, το Γαϊδοϋρι του Μπουεντιάν που έπαίχθη και από τον θίασον του Φερωδύ, και την Νόραν του Ίγρεν, εις την όποιαν ή Κυβέλη άνεδείχθη ήθοποιός μεγάλης δυνάμεως.

Ο κριτικός.

N. B. ΓΟΓΟΛ

ΝΥΞ ΤΟΥ ΜΑΪΟΥ Η ΠΙΝΙΓΜΕΝΗ

Άπεμακρύνθη βραδέως της λίμνης τα βλέμματά του εροφθήσαν πάλιν επί της οικίας τα παραθυρόφυλλα ήσαν άνοικτά αι ύαλοι ήστραπιον εις το φώς της σελήνης.

— Να γιατί δέν πρόπει να πιστεύη κανεις πολύ πολύ εις ότι λέγει ό κόσμος, εκέκρηθη ό Διέβκο. Το σπίτι είναι καινούριο, το βάψιμο ζωντανό άκόμη, Έδω βέβαια κάποιος ζή.

Και έπληρώσε προς την οικίαν, εις ήν το πάν ήρέμει. Και έχόρδισε την πανδούρα του και έψαζε γλυκύ τι άσμα.

Το παράθυρον ήνοιξε και πάλιν βραδέως και ή ίδια κεφαλή, της όποιας το καθρέπτισμα είδεν ό Διέβκο έντός της λίμνης προέβαλε προσεκτικώς άκροωμένη το άσμα. Αι μακραι βλεφαρίδες αυτης ήμεικάλυπτον τους όφθαλμούς της. Ητο ώχρά ως λευκόν ύφασμα, ως το φώς της σελήνης. Άλλά πόσον ήτο ωραία Ήμειδιάσεν! . . . Ο Διέβκο έτρομε.

— Τραγούδησε μου, Κοζάκε, κανένα τραγούδι! είπεν εκείνη σιγαλά.

— Και τι τραγούδι να σου πώ, όμορφή μου κυρία: Έπί των ωραίων της όφθαλμών ανεφάνησαν δάκρυα.

— Παλληκάρι, επανέλαβεν εκείνη και κάτι ανεξήγητον, κάτι συγκλητικόν ενυπήρχεν εις την φωνήν της εϋρό μου τη μητριάν μου. Και θα σου δώσω ό, τι θέλεις Έχω χειρίδες μεταξωτιές, κοράλλια, περιδέματα. Θα σου χαρίσω μιá ζώνη μαργαριτερένια. Έχω μάλαμα . . . Παλληκάρι, εϋρό μου τη μητριάν μου! Είναι μιá άγορία μάγισσα. Σ' αυτόν τον κόσμο δέν είχα ήσυχία άπ'

αυτήν. Μ'έβασάνιζε, μὲ ἔβαλε νὰ δουλεύω, σὰν καμμιὰ χωριάτισσα. Κοίταξε τὸ πρόσωπό μου. Μὲ τὰ πονηρά της μάτια μου πῆρε τὸ κοκκινάδι καὶ ποτὲ δὲν θὰ καθαρίσουν τὰ παλαιὰ σημάδια ἀπὸ τὰ σιδερένια χέρια της! Κοίταξε τὰσπρα πόδια μου, πολὺ περπάτησα, ὄχι μόνο στὰ χαλιὰ ἀπάνω, ἀλλὰ καὶ στὸ ζεστό τὸν ἄμμον καὶ στὴν ὑγρὰ γῆ. Καὶ τὰ μάτια μου διέ, δὲ βλέπον ἀπὸ τὰ δάκρυα! . . . Εὐρὲ μού τινα, παλληκάρι, τὴ μητροιά μου! . . .

Ἡ φωνή της, ἥτις μόλις ἤρχισε νὰ υφώνεται, ἐσβέσθη. Ποταμοὶ δακρῶν ἔρρεον ἐπὶ τοῦ ὄχρου προσώπου της. Θλίψις ἐπέβρε βαρέως τὸ στήθος τοῦ νεανίου.

— Εἶμαι ἔτοιμος νὰ κάνω ὄχι θέλεις, κυρία μου! εἶπε συγκεκνημένος ὁ Διέβκο, ἀλλὰ πῶς καὶ πού νὰ τὴν εὐρω;

— Κοίταξε, εἶπεν αἴφνης ἡ κόρη ἔδῶ εἶναι. Χορεύει συρτό μὲ τὰ κορίτσια μου στὴν ἀκρογιαλιά καὶ ζεσταίνεται σὶτὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ. Ἄλλ' εἶναι πονηρὴ καὶ κακὴ. Καμώνεται τὴν πιγμένη, ἀλλὰ δὲν εἶναι. Μοῦ εἶναι βάρος, νοιώθω στεναχώρια στὴν παρουσία της. Ἐξ αἰτίας της δὲν μπορῶ νὰ κολυμπήσω ἑλεύθερα, σὰν ψάρι. Πιγίνομαι καὶ πέφτω σὶτὸν πάτο σὰ σίδερο. Ζήτησέ την, παλληκάρι!

Ὁ Διέβκο παρετήρησεν εἰς τὴν ἀκτὴν, διὰ μέσου τῆς λεπτῆς καὶ ἀργυροειδοῦς δμιγλῆς διεκρίνοντο παρθῆνοι ἐλαφροὶ ὡς σκιαί, φέρουσαι λευκὰ ὑποκάμισα, ἔστολιμένα δι' ἀνθέων. Ἐφερον χροσᾶ περιδέραια, εἰς τοὺς λαιμοὺς αὐτῶν ἥσιτραπτον δονκάτα ἄλλ' ἦσαν ὠχραὶ ὄλαι τὸ σῶμά των ἐφαίνετο ὡς νὰ ἦτο πλασμένον ἐκ διαφανῶν νεφῶν, τὸ ὁποῖον διεπέρα τὸ σεληνιακὸν φῶς.

(ἀκολουθεῖ).

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

ὑπὸ τοῦ θιάσου τοῦ κ. Οἰκονόμου ἀνετιθάσθη ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ ἐν Ἀθήναις «Πανελληνίου» τὸ δῶμα τοῦ Μαξίμ Γκόρκυ «Εἰς τὸν βυθόν».

— Εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἐκδίδεται μηνιαῖον καλλιτεχνικώτατον καὶ ἐκλεκτικὸν περιοδικὸν μὲ τὸν τίτλον «Νέα Ζωή». Ὅλοι οἱ Ἀθηναῖοι λογογράφοι, οἱ ἔχοντες πραγματικὴν ἀξίαν, εἶναι συνεργάται τῆς «Νέας Ζωῆς»

— Ὁ κ. Σκίπης ἐξέδωκε τὴν «Ἀγία Βαρβάρα», δῶμα εἰς τέσσαρας πράξεις, τὸ ὁποῖον ἡ κριτικὴ θεωρεῖ ὡς ἀποτυχόν. Ὁ κ. Π. Βασιλικὸς γράφον εἰς τὸν «Νουμᾶ» μεταξὺ ἄλλων λέγει τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ δράματος τούτου: « . . . θυμίζει (ἡ Ἀγία Βαρβάρα) κάπου καὶ τὸ «Γυιὸ τοῦ Ἰσκιου», δίχως νᾶχει καὶ τὰ δραματικὰ προσόντα τοῦ συγγραφέα του. Δρσερῆ πνοή δὲ σαλέθει πουθενὰ σὲ ὀλάκερη τῇ φλυαρία, ἀπὸ κίνηση καὶ δράση, οὔτε ἰδέα Ἀπανωτῆς κοινοτοπίες, στοιχειώδεις μυστικοαλληγορίες, ἀφύσικος, ἄχαρος, κουραστικὸς διάλογος, μυθολογήματα, παραμυθία»

— Περὶ τῆς «Νίτσας», τοῦ δράματος τοῦ ἡμετέρου συμπολίτου κ. Ζ. Φυτίλη, περὶ τοῦ ὁποῖου ἐγράψαμεν καὶ ἡμεῖς ἐγκαίρως, ὁ αὐτὸς κριτικὸς ἀποφαίνεται εἰς τὸ ἴδιον φύλλον ὡς ἐξῆς:

Ἡ «Νίτσα» τοῦ κ. Ζ. Φυτίλη εἶναι ἀπ' τὰ δράματα ποῦ γράφονται γιὰ νὰ συζητήσουν ἢ νὰ λύσουν σιὴ σκηνὴ ἓνα κοινωνικὸν θέμα. Τὸ συγγραφέα τῆς «Νίτσας» φαίνεται νὰ τὸν ἀνησυχεῖ τὸ

ζήτημα τῆς γυναικός, ἡ θέσις της στὴ σημερινῇ κοινωνίᾳ κ' ἡ προσπάθεια της νὰ χειραφετηθεῖ. Ποιὰ στάσις παίρνει ὁ συγγραφέας στὸ ζήτημα, μοῦ στέκει ἀδύνατο νὰ τὸ νοήσω. Δὲ θὰ μ' ἐμμελε γι' αὐτὸ ὀλο εἶλα, ἂν μποροῦσε νὰ μοῦ δόσει μιὰ εἰκόνα ἀπ' τὸ γυναικεῖο ἀγῶνα. Μὰ στὴν ἀντίληψη τοῦ κ. Ζ. Φυτίλη φαίνεται νάναί τόσο συγχυσμένο τὸ φαινόμενο τῆς ζωῆς ὅσο μεγάλη κ' ἡ δημοιοργικὴ του ἀδυναμία. Γιὰ ποιητικὴ ἢ τεχνικὴ ἀξία τοῦ ἔργου εἶναι κάθε λόγος ἄσκοπος. Ὅχι μόνο τὴ συγκίνησις, μὰ οὔτε ἀπλὸ ἐνδιαφερό δὲ γεννᾷται. Τὸ μόνο ποῦ ἤθελα νὰ ξέρω: Εἶναι τὸ δῶμα διακομώδησις τῆς χειραφεσίας τῆς γυναικας, ἢ ἡ ἰδέα ποῦ ἔχει ὁ συγγραφέας γιὰ τὸ ζήτημα καὶ τὸ ἰδανικὸ τῆς χειραφετημένης εἶναι ἡ Νίτσα, καθὼς μᾶς τὴν παρουσιάζει στὴν τελευταία πράξι μῆσα «στὸ καλλιτεχνικώτατο σκῆλον τοῦ ἀπαρτεμέν τῆς σιὰ Παρίσι»; Ἄν τὸ πρῶτο, λίγο τὸ κακό, Ὑπάρχον συγγραφεῖς πολὺ ἀνώτεροι ἀπ' τὸν κ. Φυτίλη, ποῦ οὐδὲ κάθε προσδευτικὴ κίνησις τῆς ζωῆς βλέπον τὰ παραστρατιάματα τῶν ἄρρωστον καὶ συγχυσμένων μυαλῶν μόνο. Πολὺ θλιβερότερη θάταν ἡ δευτέρη ὑπόθεσις. Γιατί, οὐδὲ τέτια περιστάσις, ὅσο κι ἂν ποιητικὴ ἰκανότητι τοῦ συγγραφέα τῆς «Νίτσας» δὲ φθάσει νὰ ἐμπνευστεῖ ἀπὸ τὴν [πραγματικώτητα, ὅσοσοο κ' ἡ θεωρητικὴ ὀρη τοῦ ζητήματος ἂν τὸν ἔχει μόνο συγκινήσει, θάταυτοῦσε κανέναν νὰ φρονιζε νὰ τὴ γνωρίσει καλύτερα καὶ νὰ μὴν τὴ γελοιοποιήσει ἀθέλα του.

— Πρὸς συγγραφὴν πραγματείας διὰ τὰ γλωσσικὰ ἰδιώματα τῶν ἑλληνικῶν χωρῶν ἢ ἐν Ἀθήναις Γλωσσικὴ Ἑταιρεία προεκύρτηε καὶ νέον διαγωνισμόν. Τὰ χειρόγραφα θὰ γίνωνται δεκτὰ μέχρι τοῦ τέλους Δεκεμβρίου 1910.

— Τὸ Πανεπιστήμιον προεκύρτηε τὸν πρῶτον Κόντειον ἀγῶνα Ὡς θέμα τίθεται « ἡ Ἱστορία» ἢ ἡ γένεσις καὶ ἡ χρῆσις τῶν γραμματικῶν ἀπὸ τοῦ Πλάτωνος καὶ τοῦ Ἀριστοτέλους ὕρον μέχρι τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Αἱ ἀποστολαὶ θὰ γίνωνται δεκταὶ μέχρι τῆς 10' Ἀπριλίου 1911.

— Τὴν παρελθούσαν ἐβδομάδα παρὰ τῇ λογίᾳ κ. Σπανοῦδη ποῦ τόσο ἀγαπᾶ τὴν Τέχνην καὶ τὴν φιλολογίαν μας, εἰς ἀπογευματινὴν συνάθροισιν πολλῶν λογίων τῆς πόλεώς μας καὶ ἀλλιτεργῶν ἐν οἷς καὶ ἡ κ. Κυβέλη Ἀδριανῶ, ὁ ὑπὸ τὸ φιλολογικὸν ψευδώνυμον Δέων Ἀστρέας κρυπτόμενος γνωστός ἐπιστήμων, ἀνέγνωσε τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον «Τὸ τίμιον Σπίτι» τρίπρακτον δρᾶμά του. Τὸ ἔργον ἐκρίθη εὐμενέστατα ὡς ἐνέχον μεγάλην πρωτοτυπίαν καὶ δύναμιν. Τὸ ἔργον θὰ ῥοθῆ εἰς τὸν θίασον Κυβέλης ὁ ὁποῖος καὶ θὰ τὸ διδάξῃ κατὰ τὴν ἐφετερινὴν του περιόδον. Περὶ αὐτοῦ θὰ γράψωμεν ἐν καιρῷ τοῦ δεόντι.

Ἐρευνητής.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Κον Γ. Φ. Ἐπιβάτας.— Ἐπὶ τέλους κατορθώσαμεν νὰ εὐρωμεν κατάλογον γερμανικῶν συγγραμμάτων, ἐκ τῶν ὁποίων θὰ ἐκλέξωμεν καὶτὰ γράφωμενεἰς Γερμανίαν. Μετεφράσατε τίποτε ἀπὸ τὸ σιאלὲν τοῦ Στρίνλμπεργ; Πινδαρικὴν ὠδὴν ὡς οὐς ἐγράψαμεν καὶ ἄλλοτε δὲν ἐλάβαμεν. Θὰ παρέπεσε. Διατί δὲν μᾶς τὴν στέλλεται καὶ πάλιν; Ἀγαθόμενον.

— Κον. Ἀρ. Κ. Ἀθήνας.— Τὸ σιאלὲν εἰμεθα τῆς γνώμης ὅτι δὲν πρέπει νὰ δημοσιευθῇ. Τί ἐπάθατε; Διατί δὲν δουλεύετε, οὐς πᾶναι φαίνεται ἀθηναϊκὴ τεμπελιά.